

**An Bhruiséil, 6 Meitheamh 2025
(OR. en)**

**9795/25
ADD 1**

**Comhad Idirinstitiúideach:
2013/0072 (COD)**

**AVIATION 73
CONSOM 96
CODEC 747**

TORADH NA nIMEACHTAÍ

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	na toscaireachtaí
Ábhar:	Togra le haghaidh rialachán lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 lena mbunaítear comhrialacha maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí sa chás nach gceadaítear dóibh bordáil agus sa chás ina gcuirtear eitiltí ar ceal nó go gcuirtear moill fhada orthu, agus Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 maidir le dliteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer - Toradh na n-imeachtaí

Gheobhaidh na toscaireachtaí, i gceangal leis seo, mar eolas, an téacs comhréitigh le haghaidh an togra thuasluaite ar tháinig an Chomhairle Iompair, Teileachumarsáide agus Fuinnimh (Iompar) ar chomhaontú polaitiúil ina leith ag an gcrúinniú a bhí aici an 5 Meitheamh 2025.

2013/0072 (COD)

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 lena mbunaítear comhrialacha maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí sa chás nach gceadaítear dóibh bordáil agus sa chás ina gcuirtear eitiltí ar ceal nó go gcuirtear moill fhada orthu, agus Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 maidir le dliteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 100(2) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa¹,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún²,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

¹ IO C , , lch. .

² IO C , , lch. .

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Le Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Feabhra 2004 lena mbunaítear comhrialacha maidir le cúiteamh agus cúnamh do phaisinéirí sa chás nach gceadaítear dóibh bordáil agus sa chás ina gcuirtear eitiltí ar ceal nó go gcuirtear moill fhada orthu, agus lena n-aisghairtear Rialachán (CEE) Uimh. 295/91³, agus le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 ón gComhairle an 9 Deireadh Fómhair 1997 maidir le dliteanas aeriompróirí i ndáil le hiompar paisinéirí agus a gcuid bagáiste d'aer⁴, cuidíodh go mór le cearta aerphaisinéirí a chosaint nuair a chuirtear isteach ar a bpleananna taistil toisc nach gceadaítear dóibh bordáil, go gcuirtear moill fhada ar eitiltí nó go gcuirtear iad ar ceal nó i ngeall ar bhagáiste a mhíláimhseáil.
- (2) De dheasca roinnt easnamh a tháinig chun solais agus na cearta á gcur chun feidhme faoi na Rialacháin, níor éirigh leis na Rialacháin leas iomlán a bhaint as na cearta ó thaobh na bpaisinéirí a chosaint. Chun a áirithiú go gcuirfear cearta aerphaisinéirí ar fud an Aontais i bhfeidhm ar bhealach níos éifeachtaí, níos éifeachtúla agus níos comhsheasmhaí, ní mór roinnt leasuithe a dhéanamh ar an gcreat dlíthiúil reatha. Leagadh béim air sin i dTuarascáil 2010 ón gCoimisiún ar Shaoránacht AE dar teideal *Dismantling the obstacles to EU citizens' rights* [Na bacainní ar chearta shaoránaigh an Aontais a dhíchur]⁵, inar fógraíodh bearta chun sraith de chearta coiteanna a áirithiú go háirithe d'aerphaisinéirí agus chun forfheidhmiú leordhóthanach na gceart sin a áirithiú.
- (2a) Léiríodh sa Staidéar arna shainordú agus arna fhoilsiú ag an gCoimisiún in 2020 (dá ngairtear 'an Staidéar' anseo feasta) go dtabharfar cúnamh do phaisinéirí i gcás ina gcuirtear isteach ar thaisteal agus go dtairgfear athródú dóibh ionas go mbainfidh siad a gceann scríbe amach a luaithe is féidir. Léiríodh sa Staidéar gur sa tríú háit, de réir ord tosaíochta, atá íocaíocht an chúitimh. Ar an taobh eile, léiríodh sa Staidéar freisin go bhfuil fás suntasach tagtha ar na dearbhchostais agus na costais choibhneasta arna dtabhú ag aeriompróirí trí chur chun feidhme Rialachán 261/2004 ó 2011 i leith agus go bhfuil an baol ann go gcuirfear srian ar an líon bealaí a oibrítear nó go laghdófar an nascacht a thairgtear do phaisinéirí san fhadtearma mar thoradh air sin. Dá bhrí sin, ba cheart don athbhreithniú ar Rialachán 261/2004 díriú go háirithe ar chearta paisinéirí chun cúnamh agus athródaithe, agus dreasachtaí eacnamaíocha aeriompróirí agus tionchair ar nascacht á gcur san áireamh ag an am céanna.

³ IO L 46, 17.2.2004, lch. 1

⁴ IO L 285, 17.10.1997, lch. 1; arna mhodhnú in IO L 140, 30.5.2002, lch. 2

⁵ COM(2010) 603 final

- (2b) Ba cheart paisinéirí atá ag taisteal ar eitilt atá cumhdaithe ag Oibleagáidí Seirbhíse Poiblí, ar tháille iomlán nó ar tháille laghdaithe, a bheith faoi réir na gceart céanna faoin Rialachán seo.
- (3) Chun an deimhneacht dhlíthiúil a mhéadú d'aeriompróirí agus d'aerphaisinéirí, is gá sainmhíniú níos cruinne a thabhairt ar an gcoincheap 'imthosca urghnácha', a chuirfidh san áireamh breithiúnas na Cúirte Breithiúnais Eorpaí i gcás C-549/07 (Wallentin-Hermann) ina léirmhíniú an leagan bunaidh de Rialachán 261/2004. Ba cheart an sainmhíniú sin a shoiléiriú a thuilleadh trí liostaí in-nuashonraithe d'imthosca atá sainaitheanta go soiléir mar imthosca urghnácha nó mar imthosca nach imthosca urghnácha iad. Ba cheart don Choimisiún athbhreithniú a dhéanamh ar liosta na n-imthosca urghnácha gach 3 bliana agus a mholadh, de réir mar is iomchuí, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle an liosta a thabhairt cothrom le dáta.
- (3a) Sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004, arna léirmhíniú ag an gCúirt i gCás C-549/07 (Wallentin-Hermann), níor measadh gur imthoisce urghnách í fadhb theicniúil gan choinne, ach amháin i gcás ina raibh sí teoranta d'fhabht sa déantúsaíocht a bhí faoi cheilt arna nochtadh ag monaróir an aerárthaigh nó ag údarás inniúil nó do dhamáiste don aerárthach de dheasca gníomhartha sabaitéireachta nó sceimhlitheoireachta. Mar sin féin, i bhfianaise na taithí a fuarthas agus mar gheall ar an tábhacht uileghabhálach a bhaineann lena áirithiú nach ndéanann na cearta a thugtar do phaisinéirí faoin Rialachán seo dochar don tsábháilteacht, ba cheart a mheas, faoi chúinsí áirithe, gur imthosca urghnácha iad fadhbanna teicniúla a bhaineann le trealamh áirithe.
- (3b) Sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004, arna léirmhíniú ag an gCúirt i gCásanna Uamtha C-156/22, C-157/22 agus C-158/22 (TAP Portugal), níor measadh gur imthoisce urghnách é ball foirne atá rithábhachtach chun an eitilt a oibriú a bheith as láthair gan choinne mar gheall ar bhreoteacht nó fiú bás gan choinne, tamall beag roimh imeacht eitilte. Mar sin féin, cé go bhfuil sé de dhualgas ar aeriompróirí gach beart réasúnta a dhéanamh chun a áirithiú go gcuirfear duine eile in áit an phíolóta, an chomhphíolóta nó na foirne cábáin íosta is gá, teastaíonn go leor ama agus bíonn costas ard airgeadais i gceist chun a áirithiú go gcomhlíonfar an oibleagáid sin go praiticiúil lasmuigh de bhunáiteanna an iompróra. Dá bhrí sin, is iomchuí a fhoráil gur cheart a mheas gur imthoisce urghnách é breoiteacht nó bás neamhthuartha baill foirne atá fíor-riachtanach, mar shampla nuair a tharlaíonn sé an lá roimh imeacht na heitilte, lasmuigh de bhunáiteanna an aeriompróra.

- (3c) Sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004, arna léirmhíniú ag an gCúirt i gCásanna C-28/20 (Airhelp Ltd), C-195/17 (Krüsemann agus páirtithe eile), C-613/20 (Eurowings) agus C-287/20 (Ryanair), níor measadh gur imthosca urghnácha iad stailceanna ag foireann aerlíne. Mar sin féin, nuair a bhíonn stailc ann, ní thagann éilimh áirithe faoi shainchúram an aeriompróra agus níl neart aige orthu, ar nós athruithe ar an aois scoir nó ar ranníocaíochtaí airgeadais nach féidir ach le húdaráis phoiblí aghaidh a thabhairt orthu. Dá bhrí sin, is iomchuí a fhoráil gur imthosca urghnácha atá i gceist nuair a théann foireann aerlíne ar stailceanna áirithe.
- (4) Sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004, arna léirmhíniú ag an gCúirt i gCás C-173/07 (Emirates), níor léirmhíníodh an choincheap ‘eitilt’ laistigh de bhrí Rialachán 261/2004 ach measadh gurb éard atá inti go bunúsach oibríocht aeriompair, mar ‘aonad’ den chineál iompair sin, arna déanamh ag aeriompróir a shocraíonn cúrsa taistil na hoibríochta sin. Chun éiginnteacht a sheachaint agus i bhfianaise na taithí a fuarthas, ba cheart sainmhíniú soiléir ar an rud is ‘eitilt’ ann a sholáthar, mar aon le sainmhínithe soiléire ar na coincheapa gaolmhara ‘nasceitilt’ agus ‘turas’.
- (4a) Sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004, arna léirmhíniú ag an gCúirt i gCás C-537/17 (Wegener), bhí feidhm ag an Rialachán maidir le haon chuid d’eitilt a bhí mar chuid de thuras amháin gan beann ar an áit ar tharla an eitilt, lena n-áirítear eitiltí a oibríodh go hiomlán lasmuigh den Aontas. Nuair atá an pointe tosaigh suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir leis, nó, sa chás gur aeriompróir oibriúcháin de chuid an Aontais é an t-iompróir oibriúcháin, nuair atá ceann scríbe deiridh an turais suite i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir leis, ba cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo.
- (4b) Léiríodh sa Staidéar go bhfuil leibhéal níos airde comhlíontachta ag aeriompróirí an Aontais i ndáil le Rialachán 261/2004. Dá bhrí sin, tríd an gcothrom iomaíochta a athbhunú idir aeriompróirí de chuid an Aontais agus aeriompróirí nach aeriompróirí de chuid an Aontais iad agus trí fheabhas a chur ar inbhuanaitheacht eacnamaíoch aeriompróirí an Aontais, tacófar le tionscadal suaitheanta an Aontais agus, ar deireadh, cuirfear feabhas ar chosaint paisinéirí ar an iomlán.

- (4ba) Aithníonn Airteagal 349 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh saintréithe speisialta na réigiún is forimeallaí, go sonrach de bharr a n-iargúlacht. I bhfianaise na taithí a fuarthas le Rialachán 261/2004, is gá foráil iomchuí a dhéanamh le leanúnachas críochach leis na réigiúin is forimeallaí Fhrancacha a áirithiú agus cuimsiú ar fud an Aontais, ar mhaithe le tairbhe deiridh na bpaisinéirí. Mar gheall ar ghnéithe sonracha na dturas idir na réigiúin is forimeallaí agus críocha eile de chuid an Aontais, ba cheart caitheamh le paisinéirí ar na turais sin de réir fhad iarbhir na dturas.
- (4c) Bíonn cúinsí meitéareolaíocha an-dian sa Ghraonlainn agus is sainghné aici dlús daonra an-íseal agus iargúlacht na n-áiteanna a bhfuil daoine ina gcónaí iontu. Chun nascacht a áirithiú agus chun infhaighteacht eitiltí laistigh den Ghraonlainn a choinneáil ar bun, níor cheart eitiltí laistigh den Ghraonlainn a chumhdach leis na hoibleagáidí maidir le cúiteamh, lena n-áirítear i gcás inar nasceitiltí iad na heitiltí sin a shroicheann críoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir leis nó a imíonn ón mBallstát sin.
- (4d) Ba cheart Rialachán 261/2004 a bheith gan dochar do stádas agus do cheannasacht chuing Ghiobráltar, áit a bhfuil aerfort Ghiobráltar lonnaithe, agus do sheasamh dlíthiúil Ríocht na Spáinne ina leith sin, agus na himthosca reatha á gcur san áireamh agus chun deimhneacht dhlíthiúil a sholáthar, ba cheart a shonrú nár cheart feidhm a bheith ag na rialacha i Rialachán 261/2004 maidir le haerfort Ghiobráltar ach amháin más rud é tar éis réiteach a fháil ar a díospóid leis an Ríocht Aontaithe, go bhfuil Ríocht na Spáinne in ann rialú éifeachtach a fheidhmiú ar an aerfort sin agus a áirithiú go gcuirtear na rialacha a leagtar amach sa Rialachán seo i bhfeidhm maidir leis an aerfort sin agus gur foilsíodh fógra ina leith san Iris Oifigiúil.
- (4e) Is é an t-aeriompróir oibriúcháin a eiseoidh nó a údaróidh ticéid tar éis conradh aeriompair a thabhairt i gcrích le paisinéir. Ba cheart iad a bheith inaitheanta trí uimhir ticéid uathúil agus ba cheart tagairt uathúil a bheith iontu a bhaineann leis an gconradh aeriompair a eisítear tráth na háirithinte. Ba cheart dóibh eitilt nó nasceitilt amháin de thuras a chumhdach, gan cásanna ina stophtar ar an mbealach chun críoch teicniúil agus oibríochtúil a chur san áireamh. Ba cheart roinnt píosaí faisnéise a bheith iontu maidir leis an eitilt nó an nasceitilt sin, mar shampla dáta na heitilte, imeacht agus teacht isteach na heitilte, na hamanna sceidealaithe imeachta agus teachta, ainm agus sloinne an phaisinéara, uimhir na heitilte agus ainm an aeriompróra oibriúcháin.

- (5) I gCás C-22/11 (Finnair), chinn an Chúirt Bhreithiúnais Eorpach nach mór an coincheap ‘cead bordála a dhiúltú’ a léirmhíniú mar choincheap nach mbaineann le cásanna ina ndiúltaítear cead bordála i ngeall ar ró-áirithint amháin ach le cásanna ina ndiúltaítear cead bordála ar fhorais eile freisin, mar shampla ar chúiseanna oibríochtúla. Maidir le paisinéirí a chuireann iad féin i láthair chun bordála agus a ndiúltaítear cead bordála dóibh nó ar cuireadh in iúl dóibh roimh ré go ndiúltófar cead bordála dóibh in aghaidh a dtola, ba cheart iad a aisíoc gan moill mhíchuí.
- (5a) Ag an am céanna, tá forais réasúnacha ann le cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí, mar shampla cúiseanna sláinte, sábháilteachta, slándála nó doiciméadacht taistil neamh-leordhóthanach. Tá forais réasúnacha ag aeriompróirí freisin le cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí a léiríonn iompraíocht mhí-ordúil a chuireann sábháilteacht nó slándáil eitle i mbaol, dá dtagraítear sa Choinbhinsiún leasaithe um Chionta agus Gníomhartha áirithe eile a dhéantar ar Bord Aerárthaí. Ba cheart gur ar an aeriompróir oibriúcháin a bheadh an dualgas cruthúnais.
- (7) Chun leibhéil chosanta a fheabhsú, níor cheart cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí atá ag filleadh ar an bhforas nach ndeachaigh siad ar an eitilt amach leis an gconradh aeriompair céanna.
- (8) I láthair na huaire, gearrtar pionós ar phaisinéirí uaireanta as botúin litrithe ina n-ainmneacha trí tháillí riaracháin pionósacha a ghearradh. Ba cheart ceartuithe réasúnta ar bhotúin áirithe, nó i gcás athrú riaracháin, a cheadú saor in aisce ar choinníoll nach mbaineann na ceartuithe sin le hamanna, dáta, cúrsa taistil nó an paisinéir féin a athrú.
- (9) I gcásanna ina gcuirtear eitiltí ar ceal, ba cheart gur faoin bpaisinéir seachas faoin aeriompróir atá sé an rogha a dhéanamh idir aisíocaíocht a fháil, leanúint den turas trí athródú nó an turas a dhéanamh ar dháta níos déanaí.
- (10) Ba cheart do chomhlachtaí bainistithe aerfoirt, ag aerfoirt nach lú an trácht bliantúil iontu ná 5 mhilliún gluaiseacht paisinéirí, agus do sholáthraithe seirbhísí riachtanacha aerfoirt, go háirithe aeriompróirí agus soláthróirí seirbhísí láimhseála ar talamh, oibriú i gcomhar le chéile chun íoslaghdú a dhéanamh ar an tionchar a bheadh ag eitiltí a gcuirtear isteach orthu roinnt mhaith uaireanta ar phaisinéirí. Chuige sin, ba cheart do chomhlachtaí bainistithe aerfoirt pleananna teagmhasacha a ullmhú le haghaidh na gcásanna sin agus ba cheart dóibh oibriú i gcomhar lena chéile agus na pleananna sin á bhforbairt. Ag gach aerfort eile, ba cheart do chomhlacht bainistithe an aerfoirt gach iarracht réasúnta a dhéanamh chun comhordú a dhéanamh le húsáideoirí an aerfoirt chun paisinéirí a bhfuil fuireach orthu a chur ar an eolas i gcásanna ina mbeadh líon suntasach de na paisinéirí sin ann.

- (10a) Ba cheart a áireamh go sainráite i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 go bhfuil an ceart ag paisinéirí atá thíos le moilleanna fada cúiteamh a fháil, i gcomhréir le breithiúnas na Cúirte Breithiúnais Eorpaí sna cásanna uamtha C-402/07 agus C-432/07 (Sturgeon). I gcomhréir le prionsabal na córa comhionainne dá dtagraítear sa bhreithiúnas sin, ba cheart feidhm a bheith ag na rialacha céanna maidir le haisíocaíocht, athródú agus cúiteamh.
- (11) Tagraíodh sa bhreithiúnas i gcás Sturgeon do thairseach aonair de 3 uair an chloig le haghaidh cúitimh i gcásanna ina mbíonn moill i gceist. Mar sin féin, léiríonn an taithí a fuarthas ó glacadh Rialachán 261 go bhfuil go leor moilleanna nach féidir a réiteach laistigh de na 3 uair an chloig dá dtagraítear sa bhreithiúnas sin agus, dá mbeadh tairseach ghearr ann, d'fhéadfadh méadú teacht ar líon na n-eitiltí a chuirtear ar ceal agus éifeachtaí iarmhartacha na n-eitiltí a bhfuil moill orthu ar na heitiltí ina dhiaidh sin á laghdú ag na haeriompróirí trí eitilt amháin nó níos mó a chur ar ceal le go mbeidh an t-aerárthach réidh le heitilt eile ina dhiaidh sin. I bhformhór na n-imthosca, b'fhearr fós leis an bpaisinéir moill ar eitilt seachas í a chur ar ceal toisc go bhfuil níos mó deimhneachta ann go sroichfidh siad an ceann scríbe a luaithe is féidir. Ar go leor bealaí, tá teorainn le minicíocht na n-eitiltí agus, i gcásanna ina gcuirtear eitilt ar ceal, ní féidir an paisinéir a athródú láithreach. Dá bhrí sin, is buntáiste don phaisinéir é an tairseach ama a mhéadú.
- (11a) D'fhonn nascacht a choinneáil ar bun, ba cheart na tairseacha a n-eascraíonn ceart chun cúitimh as moilleanna a mhéadú chun an tionchar airgeadais agus iomaíochais ar an earnáil a chur san áireamh. Ar an gcaoi sin, beifear in ann aon mhéadú ar mhinicíocht na gcealuithe nó srianta ar an líon bealaí a oibrítear nó laghduithe ar an nascacht a thairgtear do phaisinéirí san fhadtéarma a sheachaint. Chun a áirithiú go mbeidh ar phaisinéirí atá ag taisteal laistigh den Aontas dul i ngleic le coinníollacha aonchineálacha le haghaidh cúitimh, ba cheart an tairseach chéanna a bheith ann maidir leis an taisteal uile a dhéantar laistigh den Aontas.

- (11b) Is é is aidhm don chúiteamh caighdeánaithe sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004 caillteanas ama is coiteann do gach paisinéir a chúiteamh agus d'fhéadfadh na méideanna a shocraítear sa leagan bunaidh de Rialachán 261/2004 dul thar luach an damáiste arna thabhuí ag paisinéirí in go leor cásanna mar a bhunaítear le staidéir eacnamaíocha. Is iomchuí, dá bhrí sin, tairseacha éagsúla cúitimh a shainiú de réir fhad na heitilte a chuirtear isteach uirthi agus de réir na moille ar theacht isteach.
- (11c) I gcomhréir le hiarrachtaí an Aontais soghluaisteacht aeráidneodrach agus neamhdhíobhálach don chomhshaol a chur chun cinn, is iomchuí freisin a áirithiú go mbeidh creataí rialála do chearta paisinéirí le haghaidh gach modh iompair ag teacht le chéile a mhéid is féidir agus go ndéanfar cúiteamh a chothromú idir modhanna iompair.
- (12) Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú, ba cheart a dhearbhuí go sainráite i Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 go bhfuil tionchar comhchosúil ar phaisinéirí ag athruithe ar sceidil eitiltí agus atá ag cealuithe nó moilleanna agus, dá bhrí sin, ba cheart na cearta céanna a bheith i gceist sa dá chás.
- (13) Maidir le paisinéirí a chailleann nasceitilt atá mar chuid de thuras mar thoradh ar chur isteach ar eitilt roimhe sin, ba cheart cúnamh cuí a thabhairt dóibh agus iad ag fanacht ar athródú. Sna cásanna sin, i gcomhréir le prionsabal na córa comhionainne, ba cheart do phaisinéirí a bheith i dteideal cúitimh ar cheann scríbe deiridh a n-eitilte malartaí nó a n-iompair mhalartaigh a bhaint amach, ar an mbonn céanna le paisinéirí atá thíos leis de bharr cur isteach ar eitiltí díreacha.
- (13a) Tráth a chuirtear na ticéid in áirithe agus sula gceannaítear iad, ba cheart d'aeriompróirí, nó, i gcás inarb iomchuí, do na hidirghabhálaithe, a chur in iúl do na paisinéirí go soiléir an gcumhdófaí a bpleananna taistil le Conradh aeriompair aonair agus eolas a thabhairt dóibh faoina gcearta faoin Rialachán, go háirithe maidir le nasceitiltí a chailltear.
- (14) Chun cosaint do phaisinéirí a fheabhsú, ba cheart a shoiléiriú go mbaineann paisinéirí, ar cuireadh moill orthu, tairbhe as cearta chun cúnaimh agus chun cúitimh gan beann ar iad a bheith ag fanacht i gcríochfort an aerfoirt nó a bheith suite ar bord an aerárthaigh cheana. Ós rud é nach mbeadh rochtain ag na paisinéirí deireanacha sin ar na seirbhísí atá ar fáil sa chríochfort, áfach, ba cheart a gcearta a athneartú maidir le riachtanais bhunúsacha agus maidir leis an gceart tuirlingt ón aerárthaigh. Ní fhéadfar teorainn a chur leis an gceart chun díbhordála ach amháin ar chúiseanna sábháilteachta, inimirce, rialaithe aerthrachta nó ar chúiseanna a bhaineann le slándáil. Má tá aeriompróir ar tí paisinéirí a dhíbhordáil ach má chuireann údarais rialaithe aerthrachta in iúl dó go bhfuil an eitilt ar tí éirí de thalamh, ba cheart cead a bheith aige diúltú paisinéirí a dhíbhordáil.

- (15) I gcás ina roghnaíonn an paisinéir go ndéanfar athródú a luaithé is féidir, is minic a chuireann an t-aeriompróir de choinníoll leis go mbeadh an t-athródú ag brath ar shuíocháin a bheith ar fáil ar a sheirbhísí féin, agus sa dóigh sin ní thugtar do na paisinéirí an rogha go ndéanfar athródú níos gaiste trí bhíthin seirbhísí eile. Dá bhrí sin, ba cheart don iompróir roghanna eile a mholadh freisin maidir le hathródú, lena n-áirítear chuig aerfort malartach, trí chonair eile, trí sheirbhísí iompróra eile nó trí r mhodhanna iompair eile i gcás inar féidir leis sin dlús a chur leis an athródú. Ba cheart athródú malartach a bheith ag brath ar shuíocháin a bheith ar fáil. Murar thairg an t-aeriompróir athródú agus má chuirtear síneadh 3 uair an chloig ar a laghad leis an tréimhse feithimh charntha, ba cheart an ceart a bheith ag an bpaisinéir a athródú féin a shocrú chuig a cheann scríbe deiridh gan moill neamhriachtanach. Ba cheart don athródú sin a bheith, faoi choinníollacha, ar speansais an aeriompróra agus faoi choinníollacha iompair inchomparáide.
- (15a) Agus paisinéirí á n-athródú, ba cheart d'aeriompróirí féachaint lena áirithiú gur féidir le paisinéirí taisteal lena mbagáiste, lena n-áirítear bagáiste a seiceáladh isteach agus nár seiceáladh isteach. Ba cheart cead a bheith ag an bpaisinéir leanúint ar aghaidh ar shlí eile más rud é gur srianta ar iompar bagáiste ba chúis le tuilleadh moille ar phaisinéirí atá ag fanacht le hathródú, gan dochar dá dhliteanas i leith bagáiste paisinéirí arna rialú le Rialachán Uimh. 2027/97 agus le Coinbhinsiún Montréal.
- (15b) D'fhéadfadh sé gur ar roinnt tosca agus ar na himthosca a bhraithfeadh sé cé acu atá nó nach bhfuil dálaí iompair inchomparáide. I gcás inar féidir agus nach mbeidh tuilleadh moille i gceist leis, níor cheart paisinéirí a íosghrádú chuig seirbhísí iompair de ghrád níos ísle i gcomparáid leis an gceann ar an áirithint. Ba cheart athródú a thairiscint gan aon chostas breise don phaisinéir, fiú má dhéantar paisinéirí a athródú le haeriompróir eile nó ar mhodh iompair eile nó i ngrád níos airde nó ar tháille níos airde ná an táille a íocadh as an tseirbhís bhunaidh. Ba cheart iarrachtaí réasúnacha a dhéanamh chun naisc bhreise a sheachaint. Agus aeriompróir eile nó modh iompair malartach á úsáid le haghaidh athródú, ba cheart an t-am taistil iomlán a bheith chomh gar agus is féidir le réasún d'am taistil sceidealaithe na heitilte bunaidh, sa ghrád aicme iompair céanna nó níos airde más gá. Má tá roinnt eitiltí ar fáil lena mbaineann uainiú inchomparáide, ba cheart do phaisinéirí a bhfuil an ceart athródaithe acu glacadh leis an tairiscint athródaithe a rinne an t-aeriompróir, lena n-áirítear leis na haeriompróirí sin atá ag comhoibriú leis an aeriompróir oibriúcháin. Más rud é gur cuireadh cúnamh do dhaoine faoi mhíchumas nó do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe in áirithe i gcás na heitilte bunaidh, ba cheart an cúnamh sin a bheith ar fáil freisin ar an mbealach malartach i gcomhréir le Rialachán 1107/2006.

- (16) Ba cheart cúnamh a thairiscint do phaisinéirí ón am imeachta sceidealaithe go dtí imeacht a n-eitilte nó a n-iompair mhalartaigh. I láthair na huaire tá aeriompróirí faoi dhliteanas neamhtheoranta as cóiríocht a chur ar fáil dá bpaisinéirí i gcás imthosca urghnácha a mhairfidh tréimhse fhada. D'fhéadfadh an éiginnteacht sin mar aon le heaspa teorainn intuatha ama cobhsaíocht airgeadais an iompróra a chur i mbaol, agus d'fhéadfadh éifeachtaí diúltacha a bheith aige sin ar phaisinéirí ó thaobh nascachta de. Dá bhrí sin, ba cheart d'aeriompróir a bheith in ann soláthar an lóistín a theorannú do thrí oíche. Ina theannta sin, le planáil theagmhasach agus luath-athróid, ba cheart an baol go mbeadh fuireach ar phaisinéirí ar feadh i bhfad a laghdú.
- (17) [...]
- (18) D'fhéadfadh sé gur ghá don aeriompróir oibriúcháin aird ar leith a thabhairt ar riachtanais paisinéirí a bhfuil riachtanais shonracha acu, mar shampla, daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, leanaí, naíonáin, mná torracha agus daoine a bhfuil cúnamh leighis sonrach de dhíth orthu, mar shampla, daoine a bhfuil drochdhiaibéiteas nó titimeas orthu. Go háirithe, d'fhéadfadh sé a bheith níos deacra cóiríocht a shocrú nuair a chuirtear isteach ar eitiltí. Dá bhrí sin, níor cheart feidhm a bheith ag aon teorainneacha ar an gceart chun cóiríochta i gcás imthosca urghnácha maidir leis na cineálacha sin daoine ar an gcoinníoll gur chuir siad an t-aeriompróir oibriúcháin ar an eolas in am trátha.
- (18a) Tá feidhm freisin ag Rialachán (CE) Uimh. 261/2004 maidir le paisinéirí a bhfuil an t-aeriompar curtha in áirithe acu mar chuid de thaisteal láneagraithe. Is é is aidhm don athbhreithniú feabhas breise a chur ar an gcomhleanúnachas idir Treoir (AE) 2015/2302⁶ agus an Rialachán. Sa mhéid sin, ní fhéadfaidh paisinéirí cearta comhfhreagracha a charnadh, go háirithe faoin dá reachtaíocht.
- (19) Ní na haeriompróirí amháin atá freagrach as na cúiseanna le leibhéal reatha na moilleanna agus na n-eitiltí a chuirtear ar ceal san Aontas. Chun gach gníomhaí i slabhra na heitlíochta a spreagadh chun réitigh éifeachtúla agus tráthúla a lorg d'fhonn an ciotaí a dhéanann moilleanna agus cealuithe do phaisinéirí a íoslagdú, ba cheart go mbeadh sé de cheart ag aeriompróirí cúiteamh a iarraidh ó aon tríú páirtí a bhí ina chuid den chúis ar gá cúiteamh a íoc nó oibleagáidí eile a chomhlíonadh.

⁶ IO L 326, 11.12.2015.

- (19a) I gcás C-502/18 (České aerolinie), chinn Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, i gcás nasceitiltí, laistigh de raon feidhme an Rialacháin, go bhfuil aon aeriompróir oibriúcháin a ghlac páirt i bhfeidhmiú ceann amháin ar a laghad de na nasceitiltí sin faoi dhliteanas an paisinéir a chúiteamh faoin Rialachán seo cé acu a cuireadh isteach ar an eitilt a d'oibrigh an t-aeriompróir sin nó nár cuireadh. Fiú má mheabhraítear sa Rialachán go bhféadfadh iompróirí oibriúcháin a chomhlíonann dualgais faoi cúiteamh a lorg ó aon tríú páirtí, léiríodh sa Staidéar nach bhfuil an ceart chun sásaimh a mheabhraítear sa Rialachán an-éifeachtach. Mar thoradh air sin, tá ualach díréireach airgeadais ar aeriompróirí de chuid an Aontais i gcomparáid le haeriompróirí nach aeriompróirí de chuid an Aontais iad. D'fhonn iomaíochas aeriompróirí an Aontais a athbhunú i gcomhréir leis na moltaí i dtuarascáil Draghi, agus chun nascacht a choinneáil ar bun, san fhadtéarma, ba cheart, dá bhrí sin, leis an athbhreithniú ar an 261/2004, dliteanas aeriompróra a theorannú do na heitiltí a oibríonn sé mar an t-aeriompróir oibriúcháin.
- (20) Le Rialachán (CE) Uimh. 2111/2005 forchuirtear oibleagáid an paisinéir a chur ar an eolas faoi chéannacht an aeriompróra oibriúcháin agus forchuirtear le Treoir 93/13/CE oibleagáidí faisnéis a sholáthar faoi théarmaí agus coinníollacha. Ní hamháin gur cheart paisinéirí a chur ar an eolas go cuí faoina gcearta i gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt, ach ba cheart faisnéis dhóthanach a thabhairt dóibh freisin faoin bhfáth ar cuireadh isteach ar an eitilt, a luaithe a bheidh an fhaisnéis sin ar fáil. Ba cheart an fhaisnéis sin a sholáthar freisin i gcás ina bhfaigheann an paisinéir an ticéad trí idirghabhálaí atá bunaithe san Aontas. Ba cheart don aeriompróir nó don idirghabhálaí an fhaisnéis sin a sholáthar ar a laghad i bhformáid inrochtana agus, i gcás inarb iomchuí, trí 'brúfhógraí' mar a thugtar orthu ó fheidhmchláir mhóibíleacha nó ó mhodhanna digiteacha eile.
- (20a) Chun a áirithiú go bhforfheidhmítear cearta paisinéirí ar bhealach níos fearr, ba cheart do na Comhlachtaí Náisiúnta Forfheidhmiúcháin faireachán a dhéanamh ar fhorfheidhmiú an Rialacháin agus cinneadh a dhéanamh maidir le smachtbhannaí iomchuí lena spreagfaí a chomhlíonadh.
- (21) Chun a áirithiú go bhforfheidhmeofar cearta paisinéirí ar bhealach níos fearr, ba cheart do na Ballstáit a chur ar chumas tomhaltóirí rochtain a fháil ar shásraí chun díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt tar éis do na tomhaltóirí sin gearán a dhéanamh nó iarraidh a chur faoi bhráid an aeriompróra nó an idirghabhálaí agus nár éirigh leis an ngearán nó an iarraidh sin. Ba cheart na sásraí sin a bheith gan dochar do cheart na mBallstát a chinneadh ar cheart rannpháirtíocht na n-aeriompróirí nó na n-idirghabhálaithe a bheith éigeantach.

- (21a) Nuair a roghnaíonn paisinéirí aisíocaíocht a fháil tar éis do chur isteach ar eitilt a tharlú, ba cheart iad a aisíoc go huathoibríoch, go tráthúil, gan iarraidh shonrach a chomhdú.
- (22) Ba cheart faisnéis dhóthanach a thabhairt do phaisinéirí faoi na nósanna imeachta ábhartha a bhaineann le hiarrataí ar chúiteamh agus gearáin a chur isteach chuig aeriompróirí agus ba cheart go bhfaighidís freagra tráthúil. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt plean teagmhasach an aerfoirt, d'fhéadfaí síneadh a chur leis na sprioc-amanna le haghaidh freagra a thabhairt. Ba cheart an rogha a bheith ag paisinéirí freisin díospóidí aonair a thíolacadh tar éis gearáin nó iarrataí a dhéanamh trí bhearta lasmuigh den chúirt. Mar sin féin, ós rud é gur ceart bunúsach é an ceart chun leigheas éifeachtach a fháil os comhair binse atá aitheanta faoi Airteagal 47 den Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, níor cheart do na bearta sin rochtain paisinéirí ar an gcúirt a chosc ná bac a chur léi.
- (22a) Chun a chur ar chumas paisinéirí agus tomhaltóirí a gcearta maidir le hiarrataí, gearáin agus díospóidí aonair a fheidhmiú, ba cheart dóibh a bheith in ann iarratas a dhéanamh leis na haeriompróirí, na hidirghabhálaithe, nó na comhlachtaí ábhartha go díreach agus pearsanta faoin Rialachán seo, ar bhealach soiléir agus inrochtana.
- (23) [...]
- (24) [...]
- (25) [...]
- (26) [...]
- (27) Ag féachaint do Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas, chun a áirithiú go ndéanfar an damáiste do threalamh soghluaisteachta, scriosadh nó caillteanas an trealaimh shoghluaisteachta sin nó gortú nó bás madraí cuidithe aitheanta a chúiteamh lena gcostas athsholáthair iomlán, ba cheart d'aeriompróirí an deis a thabhairt saor in aisce do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, mar a shainmhínítear i Rialachán 1107/2006, dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, lena gceadaítear dóibh, de bhun Choinbhinsiún Montréal, cúiteamh iomlán a lorg.

- (27a) I gcás ina gcailltear, ina scriostar nó ina ndéantar damáiste do threalamh soghluaisteachta riachtanach a seiceáladh isteach, ba cheart do dhuine atá faoi mhíchumas nó do dhuine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe a bheith i dteideal athsholáthar sealadach den trealamh sin a fháil láithreach ó aeriompróirí. Ós rud é nach féidir madraí cuidithe aitheanta a ionadú go héasca, ba cheart réitigh shealadacha eile a chur ar fáil athsholáthar i gcás ina gcaillfí iad, ina bhfaighidís bás nó i gcás ina ngortófaí iad.
- (28) Uaireanta bíonn mearbhall ar phaisinéirí faoin mbagáiste is cead dóibh a thabhairt ar bord, ó thaobh toisí, meáchain nó líon na míreanna a cheadaítear. Lena áirithiú go mbeidh eolas iomlán ag paisinéirí ar a bhfuil ceadaithe lena dticéad ó thaobh bagáiste de, maidir le bagáiste a seiceáladh isteach agus bagáiste nár seiceáladh isteach araon, ba cheart d'aeriompróirí an méid atá ceadaithe do phaisinéirí ó thaobh bagáiste de a chur in iúl go soiléir tráth a dhéantar an áirithint agus ag an aerfort. Chun compord pearsanta leordhóthanach a áirithiú le linn do phaisinéirí a bheith ag taisteal, agus mar a d'aithin an Chúirt Bhreithiúnais i gcás C-487/12 (Vueling), ba cheart cead a bheith ag paisinéirí earraí pearsanta ar gné riachtanach iad dá n-iompar a thabhairt isteach sa chábán saor in aisce, ar choinníoll go gcomhlíonann na hearraí sin na ceanglais sábháilteachta agus slándála is infheidhme agus go gcomhlíonann siad ceanglais réasúnacha ó thaobh meáchain agus toisí de. Earraí pearsanta a mheastar a bheith ina ngnéithe riachtanacha d'iompar paisinéirí, tuigtear gur earraí fíor-riachtanacha iad na earraí sin le linn an turais agus féadfar a áireamh leo pasanna agus doiciméid taistil eile, cógais riachtanacha, feistí pearsanta agus ábhair léitheoireachta chomh maith le bia agus deoch is iomchuí d'fhad na heitilte.
- (28a) Ba cheart paisinéirí a chur ar an eolas, i bhformáid shoiléir agus inrochtana, tráth na háirithinte, faoi thoisí uasta agus faoi mheáchan uasta an bhagáiste is féidir leo a thabhairt leo sa chábán. Gan dochar do phrionsabal na saoirse praghsála, ba cheart d'iompróirí polasaí réasúnta maidir le toisí bagáiste láimhe a leagan síos lena gceadaítear do phaisinéirí píosa bagáiste láimhe a thabhairt isteach sa chábán, ar choinníoll go gcomhlíonann sé na ceanglais sábháilteachta agus slándála is infheidhme. I bhfianaise éagsúlacht pholasaithe na n-aeriompróirí, is iomchuí, san athbhreithniú ar Rialachán (CE) 1008/2008, go measúnófaí a indéanta a bheadh sé rialacha íosta aonfhoirmeacha a bhunú maidir le bagáiste láimhe.

- (29) Is féidir le huirlisí ceoil a bheith thar a bheith luachmhar ó thaobh airgid, ealaíne agus staire de. Thairis sin, is uirlisí iad uirlisí ceoil le haghaidh cheird na gceoltóirí lena ndéanann siad cleachtadh go rialta agus ní féidir iad a ionadú go héasca. Dá bhrí sin, ba cheart do phaisinéirí a bheith i dteideal uirlisí ceoil a iompar sa chábán faoina bhfreagracht féin, ar choinníoll go n-urramaíonn na huirlisí sin rialacha maidir le toilleadh, sábháilteacht agus slándáil agus an polasaí maidir le lamháltas uasta bagáiste an aeriompróra. Nuair a chomhlíontar ceanglais maidir le toilleadh, sábháilteacht agus slándáil, ba cheart don aeriompróir féachaint le ligean do phaisinéirí uirlisí ceoil a iompar ar shuíocháin bhreise, ar choinníoll gur íocadh na táillí comhfhreagracha. I gcás nach féidir é sin a dhéanamh, ba cheart uirlisí ceoil a iompar, i gcás inar féidir, faoi na coinníollacha iomchuí in urrann lasta an aerárthaigh. Ba cheart Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 a leasú dá réir.
- (30) [...]
- (31) I bhfianaise na spriocanna gairide atá ann le gearán a dhéanamh maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí a chumhdaítear le Rialachán 2027/97, ba cheart d'aeriompróirí an deis a thabhairt do phaisinéirí gearán a dhéanamh trí fhoirm ghearáin a chur ar fáil i bhformáid inrochtana le haghaidh paisinéirí faoi mhíchumas agus daoine nach n-úsáideann uirlisí digiteacha, ar a fheidhmchlár mhóibíleacha agus ar a shuíomh gréasáin ar a laghad. Leis an bhfoirm sin, ba cheart go gcuirfí ar chumas an phaisinéara gearán a dhéanamh láithreach faoi bhagáiste a ndearnadh damáiste dó, a bhfuil moill air nó a cailleadh.
- (32) Tá Airteagal 3(2) de Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 as feidhm anois toisc gur le Rialachán (CE) Uimh. 785/2004 a rialaítear ábhair árachais anois. Ba cheart é a scriosadh dá réir.
- (33) Ní mór d'aeriompróirí na teorainneacha airgid dá dtagraítear san iarscríbhinn a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 a leasú go rialta chun forbairtí eacnamaíocha a chur san áireamh, de réir an athbhreithnithe a rinne an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta (ICAO) de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal.

- (33a) Leagadh béim i dtuarascáil Draghi ar a thábhachtaí atá ról an iompair d'iomaíochas an Aontais agus ar an mbaol go n-atreorófaí gnó ó mhoil iompair san Aontas chuig moil i gcomharsanacht an Aontais, de dheasca rialacháin neamhshiméadracha. Níl feidhm ag Rialachán 261/2004 maidir le paisinéirí a imíonn ó aerfort atá lonnaithe i dtríú tír chuig aerfort atá lonnaithe i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag an gConradh maidir leis, ach amháin más aeriompróir de chuid an Aontais é aeriompróir oibríochta na heitilte lena mbaineann. Taobh istigh de 3 bliana tar éis dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar a indéanta atá sé athbhreithniú a dhéanamh ar raon feidhme an Rialacháin seo d'fhonn cosaint paisinéirí agus an cothrom iomaíochta idir aeriompróirí an Aontais agus aeriompróirí tríú tíortha a fheabhsú a thuilleadh.
- (33b) I gcomhthéacs an athbhreithnithe ar Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008, ba cheart féachaint an bhféadfaí sásra a thabhairt isteach chun paisinéirí a chosaint i gcás dócmhainneacht aeriompróra.
- (34) [...]
- (35) [...]
- (36) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóir an Rialacháin seo, eadhon cearta aerphaisinéirí a chosaint ar bhealach cóir cothrom ag féachaint d'iomaíochas earnáil eitlíochta an Aontais agus don ghá nascacht a choinneáil ar bun do phaisinéirí san fhadtéarma, a ghnóthú go leordhóthanach agus, de bharr a fhairsinge, gur fearr is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 CAE. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú.

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasaítear Rialachán 261/2004 mar seo a leanas:

0. Leasaítear Airteagal 1 mar a leanas:

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘Bunaítear leis an Rialachán seo, faoi na coinníollacha a shonraítear ann, cearta íosta aerphaisinéirí sna cásanna seo a leanas:

- (a) diúltaítear cead bordála dóibh;
- (b) cuirtear a n-eitilt ar ceal, tá bhfuil moill uirthi nó déantar í a athsceidealú;
- (c) cailleann siad nasceitilt;
- (d) déantar iad a uasghrádú nó a íosghrádú.’

(aa) Scriostar míreanna 2 agus 3.

1. Leasaítear Airteagal 2 mar a leanas:

(-a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (b):

‘Ciallaíonn ‘aeriompróir oibriúcháin’ aeriompróir a fheidhmíonn nó a bhfuil sé ar intinn aige eitilt a fheidhmiú faoi chonradh aeriompair le paisinéir nó ar son duine eile, bíodh sé dlítheanach nó nádúrtha, a bhfuil conradh ag an aeriompróir oibriúcháin leis an bpaisinéir sin. Aeriompróir oibriúcháin a úsáideann aerárthach aeriompróra eile, maille le foireann an aeriompróra eile sin nó dá huireasa chun a chuid eitiltí a fheidhmiú, measfar gur aeriompróir oibriúcháin é chun críocha an Rialacháin seo.’

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (c):

‘ciallaíonn ‘aeriompróir de chuid an Aontais’⁷ aeriompróir a bhfuil ceadúnas bailí oibriúcháin aige arna thabhairt dó ag Ballstát i gcomhréir le forálacha Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008 an 24 Meán Fómhair 2008 maidir le rialacha comhchoiteanna le haghaidh oibriú aersheirbhísí sa Chomhphobal⁸;’

⁷ Beidh ailíniú ar fud an téacs mar chuid den athbhreithniú dlítheangeolaíoch.

⁸ IO L 293, 31.10.2008, lch. 3.

- (b) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (d):
‘ciallaíonn ‘eagraí’⁷ duine de réir bhrí Airteagal 3, pointe 8, de Threoir (AE) 2015/2302⁹;’
- (ba) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (e):
‘ciallaíonn ‘pacáiste’ meascán de sheirbhísí taistil mar a shainmhínítear in Airteagal 3, pointe 2, de Threoir (AE) 2015/2302;’
- (bb) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (f):
‘ciallaíonn ‘ticéad’ fianaise bhailí, gan beann ar a foirm, go bhfuil conradh aeriompair ann.’
- (bc) Scriostar an sainmhíniú i bpointe (g).
- (bd) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (h):
‘ciallaíonn ‘ceann scríbe deiridh’ ceann scríbe na heitilt nó ceann scríbe nasceitilt deiridh an turais.’
- (c) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (i):
‘ciallaíonn ‘duine faoi mhíchumas’ agus ‘duine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe’⁷ aon duine ar a bhfuil mallachar fisiceach, meabhrach, intleachtúil nó céadfach, buan nó sealadach, a d’fhéadfadh, ar idirghníomhú le bacainní éagsúla dó nó di, bac a chur air nó uirthi úsáid iomlán agus éifeachtach a bhaint as córacha iompair ar bhonn comhionann le paisinéirí eile nó a bhfuil a shoghluaisteacht nó a soghluaisteacht laghdaithe le linn córacha iompair a úsáid dó nó di de thoradh aoise;’
- (ca) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (j):
‘ciallaíonn ‘cead bordála a dhiúltú’ diúltú paisinéirí a iompar ar eitilt, cé gur tháinig siad na paisinéirí sin i láthair chun bordála faoi na coinníollacha a leagtar síos in Airteagal 4(0) nó nuair a cuireadh in iúl dóibh roimh ré go ndiúltófar cead bordála dóibh in aghaidh a dtola, ach amháin i gcás ina bhfuil forais réasúnacha ann le cead bordála a dhiúltú dóibh, mar shampla cúiseanna sláinte, sábháilteachta nó slándála, nó doiciméadacht taistil neamh-leordhóthanach;’
- (cb) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (k):

⁹ IO L 326, 11.12.2015, lch. 1.

‘ciallaíonn ‘duine deonach’ paisinéir a chuir é nó í féin i láthair chun bordála faoi na coinníollacha a leagtar síos in Airteagal 4(0) agus a freagraíonn go dearfach ar ghlaó an aeriompróra ar phaisinéirí atá toilteanach gan a n-eitilt a bhordáil mar mhalairt ar shochair;’

(d) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tsainmhínithe i bpointe (l):

‘ciallaíonn ‘cur ar ceal’ nach n-oibrítear eitilt a bhí beartaithe roimhe sin agus a raibh conradh aeriompair eisithe lena haghaidh. Measfar i gcás eitilt inar éirigh an t-aerárthach de thalamh ach, ar chúis éigin, go ndearnadh í a atreorú chuig aerfort eile nach é an t-aerfort teachta a léirítear ar an ticéad, nó i gcás inar fhill sí ar an aerfort imeachta agus nach raibh sí in ann leanúint ar aghaidh chuig an aerfort ceann scríbe, measfar gur cealú é sin, mura bhfreastalaíonn an t-aerfort teachta iarbhrí agus an t-aerfort teachta a luaitear ar an ticéad ar an mbaile, an chathair nó an réigiún céanna agus gur sholáthair an t-aeriompróir iompar don phaisinéir chuig an aerfort teachta a léirítear ar an ticéad. I gcás inar eisíodh ticéad le haghaidh eitilte do phaisinéir agus ina bhfuil an t-am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara tugtha níos mó ná aon uair an chloig chun tosaigh, ach amháin mura bhfuil aon athrú ar na hamanna seiceáil isteach ná ar na hamanna bordála, nó mura nglacann an paisinéir leis an eitilt athsceidealaithe, caithfear leis an gcás sin mar chealú freisin.’

(e) Cuirtear isteach na sainmhínithe seo a leanas:

- ‘(aa) ciallaíonn ‘tríú tír’ aon tír nó cuid de chríoch Ballstáit nach bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir léi;
- (ab) ciallaíonn ‘moill ar an imeacht’ an difear ama idir am an imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara agus an t-am iarbhrí a imíonn an eitilt;
- (ac) ciallaíonn ‘moill ar an teacht isteach’ an difear ama idir am theacht isteach na heitilte a shonraítear ar thicéad an phaisinéara agus an t-am iarbhrí a thagann an eitilt isteach;
- (ad) ciallaíonn ‘aicme iompair’ cuid de chábán paisinéirí an aerárthaigh ina bhfuil suíocháin dhifriúla, cumraíocht suíochán dhifriúil nó difear ar bith eile maidir leis an ngnáthsheirbhís a chuirtear ar fáil do phaisinéirí i gcodanna eile den chábán;
- (ga) ciallaíonn ‘conradh aeriompair’ conradh iompair arna thabhairt i gcrích idir aeriompróir nó a ghníomhaire údaraithe agus paisinéir chun eitilt amháin nó níos mó a sholáthar;
- (m) ciallaíonn ‘imthosca urghnácha’ imthosca nach dtarlaíonn, de bharr a gcineáil nó a dtionscnaimh, le linn ghnáthfheidhmiú ghníomhaíocht an aeriompróra lena mbaineann agus nach bhfuil neart iarbhrí ag an aeriompróir orthu. Chun críocha an Rialacháin seo, cuirtear i láthair san Iarscríbhinn liostaí in-nuashonraithe d’imthosca urghnácha agus d’imthosca a mheastar nach imthosca urghnácha iad;

- (n) ciallaíonn ‘eitilt’ oibríocht aeriompair arna hoibriú ag aerárthach aonair idir dhá aerfort a shainaithnítear ar an ticéad trí chúrsa taistil réamhshocraithe, sceideal agus uimhir aitheantais aonair; ní chuirfear san áireamh stopanna eatramhacha chun críoch teicniúil agus oibríochtúil amháin;
- (o) ciallaíonn ‘nasceitilt’ eitilt atá beartaithe, faoi chonradh aeriompair amháin, chun a chur ar chumas an phaisinéara pointe idirthurais a bhaint amach chun imeacht ansin ar eitilt eile, nó, más iomchuí sa chomhthéacs, ciallaíonn sé an eitilt eile sin a imíonn ón bpointe idirthurais;
- (oa) ciallaíonn ‘briseadh turais’ stop a chuirtear d’aon ghnó le taisteal faoi chonradh aeriompair ar feadh tréimhse níos faide ná an tréimhse is gá chun idirthuras díreach a dhéanamh nó, nuair a bhítear ag athrú go heitilt eile, ar feadh tréimhse a leanann ar aghaidh de ghnáth go dtí am imeachta na chéad nasceitilte eile agus, go heisceachtúil, fanacht thar oíche san áireamh.
- (p) ciallaíonn ‘turas’ eitilt nó nasceitilt a iompraíonn an paisinéir ón bpointe tosaigh a n-imeoidh an paisinéir uaidh chuig a cheann scríbe eile i gcomhréir le conradh aeriompair aonair. Measfar gur turais ar leithligh iad na turais amach agus na turais fillte;
- (q) [...]
- (r) [...]
- (s) [...]
- (t) [...]
- (u) ciallaíonn ‘am imeachta’ an t-am a fhágann an t-aerárthach an seastán imeachta, trína bhrú siar nó dá chumhacht féin (am a fhágann an t-aerárthach na bloic);
- (v) ciallaíonn ‘am sroichte’ an t-am a sroicheann an t-aerárthach an seastán sroichte agus a chuirtear síos na coscáin pháirceála (am a shroicheann an t-aerárthach na bloic);
- (w) ciallaíonn ‘moill ar an tarmac’ tréimhse ama níos faide ná 30 nóiméad ina bhfanann an t-aerárthach ar an talamh idir dúnadh dhoirse an aerárthaigh agus an t-am a éiríonn an t-aerárthach de thalamh, tráth imeachta, nó, idir teacht an aerárthaigh agus oscailt dhoirse an aerárthaigh;
- (x) ciallaíonn ‘oíche’ an tréimhse idir meánoíche agus 6 a.m.;
- (y) [...]
- (ya) ciallaíonn ‘leanbh’ duine faoi bhun 14 bliana d’aois ó dháta imeachta na heitilte nó ó dháta na chéad nasceitilte faoi chonradh aeriompair;
- (yb) ciallaíonn ‘naíonán’ duine faoi bhun 2 bhliain d’aois ó dháta imeachta na heitilte nó ó dháta na chéad nasceitilte faoi chonradh aeriompair;

- (zb) ciallaíonn ‘meán marthanach’ aon ionstraim lena gcuirtear ar chumas an phaisinéara faisnéis a stóráil ar bhealach inrochtana sa dóigh is gur féidir tagairt di sa todhchaí go ceann tréimhse leordhóthanach chun críocha na faisnéise agus a fhágann gur féidir an fhaisnéis a dhéanfar a stóráil a atáirgeadh gan í a athrú;
- (zc) ciallaíonn ‘formáid inrochtana’ formáid lena dtugtar rochtain ar aon fhaisnéis ábhartha do dhaoine faoi mhíchumas nó do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, lena n-áirítear rochtain a thabhairt do na daoine sin atá chomh furasta agus compordach leis an rochtain a thugtar do dhaoine gan mhallachar nó míchumas, agus a chomhlíonann na ceanglais inrochtaineachta a shainítear i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme, mar shampla, Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2019/882;
- (zd) ciallaíonn ‘cur isteach’ cead bordála a dhiúltú mar a shainmhínítear i bpointe (j), cealú mar a shainmhínítear i bpointe (l), moill ar an tarmac mar a shainmhínítear i bpointe (w), moill ar imeacht mar a shainmhínítear i bpointe (ab) nó moill ar theacht isteach mar a shainmhínítear i bpointe (ac);
- (ze) ciallaíonn ‘pointe tosaigh an imeachta’ pointe imeachta na heitilte nó pointe imeachta chéad nasceitilt an turais.’

2. Leasaítear Airteagal 3 mar a leanas:

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

‘2. Beidh feidhm ag mír 1 ar choinníoll:

- (a) go bhfuil ticéad ag na paisinéirí don eitilt lena mbaineann nó
- (b) go ndearna aeriompróir nó idirghabhálaí na paisinéirí a aistriú ón eitilt a raibh ticéad acu di go heitilt eile, is cuma cén chúis atá leis.’

(aa) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3:

‘3. Ní bheidh feidhm ag an Rialachán seo maidir le paisinéirí atá ag taisteal saor in aisce nó ar tháille laghdaithe nach bhfuil ar fáil go díreach nó go hindíreach don phobal. Beidh feidhm aige, áfach, maidir le paisinéirí a bhfuil ticéid acu arna n-eisiúint faoi chlár miniceitlíochta nó clár tráchtála eile ag aeriompróir nó ag idirghabhálaí.’

(b) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 4:

‘4. Gan dochar d’Airteagal 8(3) pointe (d), ní bheidh feidhm ag an Rialachán seo ach maidir le paisinéirí arna n-iompar in aerárthach mótarthrealmhaithe a bhfuil sciatháin dhobhogtha aige.’

(ba) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 5:

‘5. Mura sonraítear a mhalairt, beidh an t-aeriompróir oibriúcháin freagrach as na hoibleagáidí faoin Rialachán seo a fheidhmiú.’

(c) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 6:

‘6. Gan dochar d’Airteagal 12 den Rialachán seo, beidh feidhm ag an Rialachán seo freisin maidir le paisinéirí a iompraítear de réir conarthaí taistil láneagraithe ach amháin má fhoirceanntar conradh taistil láneagraithe nó má dhéantar difear dá fheidhmíocht ar chúiseanna seachas cur isteach ar an eitilt.’

(d) Cuirtear an mhír seo a leanas isteach:

‘7. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 7 den Rialachán seo maidir le cúiteamh, má tharlaíonn an cur isteach ar nasceitilt a imíonn agus a thagann isteach chuig aerfort sa Ghraonlainn.’

(e) Cuirtear an mhír seo a leanas isteach:

‘8. Tá an Rialachán seo gan dochar do sheasamh dlíthiúil Ríocht na Spáinne maidir le críoch Ghiobráltar, chomh maith leis an gcuing agus an t-aerfort a tógadh uirthi.

Beidh feidhm aige maidir le haerfort Ghiobráltar más rud é, tar éis a díospóide leis an Ríocht Aontaithe a réiteach, go mbeidh Ríocht na Spáinne in ann rialú éifeachtach a fheidhmiú ar an aerfort sin agus a áirithiú go gcuirfear na rialacha a leagtar amach sa Rialachán seo i bhfeidhm maidir leis an aerfort sin. Tabharfaidh Ríocht na Spáinne fógra don Choimisiún nuair a chomhlíonfar na coinníollacha sin agus foilseoidh an Coimisiún an fógra sin san Iris Oifigiúil. Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir leis an aerfort sin ó [an chéad lá den mhí ina dhiaidh] dháta an fhoilsithe sin.’

3. Leasaítear Airteagal 4 mar a leanas:

(-a) Cuirtear isteach mír 0:

‘0. Beidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le paisinéirí a chuireann iad féin i láthair chun bordála ag an ngeata, tar éis dóibh seiceáil isteach ar líne nó seiceáil isteach ag an aerfort, mar a leagtar síos agus ag an am arna shonrú roimh ré agus i scríbhinn (lena n-áirítear trí mheán leictreonach) ag an aeriompróir oibriúcháin, nó ag an

idirghabhálaí, nó, mura sonraítear am bordála, tráth nach déanaí ná 45 nóiméad roimh an am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara. Beidh feidhm ag an Airteagal seo freisin maidir le paisinéirí nach gcuireann iad féin i láthair chun bordála nuair a cuireadh in iúl dóibh roimh ré go ndiúltófaí cead bordála dóibh in aghaidh a dtola.’

(-aa) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘1. Nuair a mheasann aeriompróir oibriúcháin go réasúnta go ndiúltóidh sé cead bordála do phaisinéir ar eitilt, cuirfidh sé na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas láithreach. An tráth céanna, cuirfidh an t-aeriompróir oibriúcháin na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas maidir lena gcearta sonracha faoin Rialachán seo is infheidhme maidir leis an gcás, go háirithe maidir le hathródú agus aisíocaíocht faoi Airteagal 8 agus cúnamh faoi Airteagal 9.

Iarrfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin ar dhaoine deonacha a bheadh toilteanach gan dul ar bord ar a n-eitilt mar mhalairt ar shochair faoi choinníollacha a chomhaontófaí idir an duine deonach sin agus an t-aeriompróir oibriúcháin. Ní thiocfaidh an comhaontú sin leis an duine deonach maidir leis na sochair in ionad cheart an phaisinéara chun cúitimh mar a leagtar síos in Airteagal 7(1) ach amháin má fhorhmeasann an duine deonach é go sainráite trí bhíthin doiciméad sínithe nó aon mhodh digiteach ar mheán marthanach. In éagmais an fhorhmeasa sin, beidh an duine deonach, gan aon mhoill mhíchuí agus ar a dhéanaí laistigh de 7 lá féilire tar éis an cead bordála a dhiúltú, cúitithe ag an aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaigh an cead bordála i gcomhréir le hAirteagal 7(1).’

(-ab) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

‘2. Mura dtagann líon leordhóthanach de dhaoine deonacha chun cinn agus scaoileadh leis na paisinéirí eile a bhfuil ticéad eile dul ar bord na heitilte, féadfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin cead bordála a dhiúltú do phaisinéirí in aghaidh a dtola, cé is moite de phaisinéirí a sonraítear in Airteagal 11.’

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3:

‘3. Sonróidh an t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn cead bordála do na paisinéirí lena mbaineann láithreach an fhaisnéis faoi ghearáin a láimhseáil faoi Airteagail 15a agus 16ac.

Tabharfaidh aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaigh cead bordála, gan moill mhíchuí, rogha do na paisinéirí lena mbaineann, ar bhealach soiléir, idir aisíocaíocht nó athródú i gcomhréir le hAirteagal 8. De mhaolú ar Airteagal 8(1)(a), i gcás ina mbeidh na paisinéirí

lena mbaineann i dteideal aisíocaíochta, deonófar í gan moill mhíchúí agus ar a dhéanaí laistigh de 7 lá féilire ón dáta a diúltaíodh cead bordála.

Tabharfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaigh an cead bordála cúnamh do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 9. De mhaolú ar Airteagail 9(1) an chéad fhleasc, deonófar sólaistí láithreach.

An t-aeriompróir oibriúcháin a dhiúltaíonn cead bordála do phaisinéirí in aghaidh a dtola, tabharfaidh sé cúiteamh do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 7(1), gan aon mhoill mhíchúí agus ar a dhéanaí laistigh de 7 lá féilire tar éis an cead bordála a dhiúltú.’

(b) Cuirtear isteach na míreanna seo a leanas:

‘4. Beidh feidhm ag mír 2 agus 3 maidir le heitiltí fillte freisin i gcás ina ndiúltaítear cead bordála don phaisinéir de bharr nár ghlac an paisinéir eitilt faoin gconradh aeríompair céanna roimhe sin.

5. I gcás ina n-éilíonn an paisinéir, nó idirghabhálaí, go ndéanfaí dearmad litrithe in ainm nó i gcéadainm(neacha) duine nó cuid de na paisinéirí a cheartú, nó i gcás go ndéanfaí athrú riaracháin ar na hainmneacha sin, ceartóidh nó athróidh an t-aeriompróir oibriúcháin é ar a laghad uair amháin suas le 48 n-uair an chloig roimh an imeacht gan aon mhuirear breise a ghearradh ar an bpaisinéir nó ar an idirghabhálaí.’

4. Leasaítear Airteagal 5 mar a leanas:

(-a) Cuirtear isteach mír 0:

‘0. I gcás ina gcuirtear eitilt ar ceal, cuirfidh aeríompróir oibriúcháin na heitilt a cuireadh ar ceal na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas láithreach. An tráth céanna, cuirfidh an t-aeríompróir oibriúcháin na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas maidir lena gcearta sonracha faoin Rialachán seo is infheidhme maidir leis an gcás, go háirithe maidir le hathródú agus aisíocaíocht faoi Airteagal 8, agus cúnamh faoi Airteagal 9, chomh maith leis an bhfaisnéis faoin bpróiseas chun cúiteamh a iarraidh arna sainmhíniú in Airteagal 7 agus faoi láimhseáil gearán faoi Airteagail 15a agus 16ac.

Cuirfidh an t-aeríompróir oibriúcháin, gan aon mhoill mhíchúí, na cúiseanna sonracha ar cuireadh an eitilt ar ceal in iúl do na paisinéirí lena mbaineann. Tá na paisinéirí i dteideal

na cúiseanna ar cuireadh an eitilt ar ceal a fháil i scríbhinn, arna iarraidh sin dóibh.

Cuirfidh an t-aeriompróir oibriúcháin an fhaisnéis sin ar fáil ar bhealach soiléir laistigh de 7 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh.’

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘1. Tairgfídh aeriompróir oibriúcháin na heitilte a cuireadh ar ceal, gan moill mhíchúí, rogha do na paisinéirí lena mbaineann, ar bhealach soiléir, idir aisíocaíocht nó athróid i gcomhréir le hAirteagal 8.’

(ab) Cuirtear isteach mír 1a agus mír 1b:

‘1a. Tabharfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin cúnamh do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal (9).

1b. Beidh sé de cheart ag paisinéirí cúiteamh a fháil ón aeriompróir oibriúcháin maidir leis an eitilt a cuireadh ar ceal, i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus le hAirteagal 7(3) nuair a roghnaíonn siad aisíocaíocht [...] i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(a), nó athróid i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(c), nó, i gcás ina mbíonn moill ar theacht isteach dóibh ag a gceann scríbe a sháraíonn na tairseacha a shainítear in Airteagal 7(1a) tar éis dóibh athróid a roghnú i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(b). Chuige sin, déanfaidh an t-aeriompróir foirm réamhlíonta a sholáthar go córasach don phaisinéir i bhformáid inrochtana agus ar mheán marthanach. Tabharfaidh an t-aeriompróir freagra laistigh den sprioc-am a shainítear faoi Airteagal 7(2a).’

(ac) Scriostar mír 2.

(b) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3 agus mhír 4:

‘3. Ní bheidh d’oibleagáid ar aeriompróir oibriúcháin cúiteamh a íoc i gcomhréir le hAirteagal 7 más féidir leis a chruthú gurbh iad imthosca urghnácha ba chúis leis an gcealú agus nárbh fhéidir an cealú sin a sheachaint fiú dá ndéanfadh an t-aeriompróir gach beart réasúnta. Ní fhéadfar na himthosca urghnácha sin a agairt ach amháin a mhéid a chuireann siad isteach ar an eitilt lena mbaineann nó ar cheann amháin ar a laghad de na trí eitilt roimhe sin san ord uainíochta a bhí pleanáilte don aerárthach céanna, agus ar choinníoll go bhfuil nasc cúisíoch díreach idir an imthoisc sin agus cealú na heitilte. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir le cé acu is ann nó nach ann don nasc cúisíoch díreach sin.

4. Ní bheidh feidhm ag an gceart chun cúnaimh faoi mhír 1a ná chun cúitimh faoi mhír 1b más rud é gur cuireadh na paisinéirí ar an eolas faoin gcealú 14 lá féilire ar a laghad roimh an dáta imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir leis na ceisteanna i dtaobh ar cuireadh an paisinéir ar an eolas gur cuireadh an eitilt ar ceal, agus cathain a cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin athrú sin.'

(c) [...]

5. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 6:

'Airteagal 6

Moill

0. I gcás ina mbeidh aeriompróir oibriúcháin ag súil go gcuirfear moill ar eitilt, cuirfidh sé na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas láithreach agus, ar a dhéanaí, faoin am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara. A mhéid is féidir, gheobhaidh paisinéirí nuashonruithe rialta i bhfíor-am. An tráth céanna, cuirfidh an t-aeriompróir oibriúcháin na paisinéirí lena mbaineann ar an eolas maidir lena gcearta sonracha faoin Rialachán seo is infheidhme maidir leis an gcás, go háirithe maidir le cúnamh faoi Airteagal 9, an fhaisnéis faoin bpróiseas chun cúiteamh a iarraidh a shainmhíniú in Airteagal 7, agus maidir le láimhseáil gearán faoi Airteagail 15a agus 16ac.

Cuirfidh an t-aeriompróir oibriúcháin, gan aon mhoill mhíchuí, na cúiseanna sonracha leis na moilleanna in iúl do na paisinéirí lena mbaineann. Tá na paisinéirí i dteideal na cúiseanna leis an moill ar an teacht isteach a fháil i scríbhinn, arna iarraidh sin dóibh. Cuirfidh aeriompróir oibriúcháin na heitilte a bhfuil moill uirthi an fhaisnéis sin ar fáil ar bhealach soiléir faoi cheann 7 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh.

1. Tabharfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin cúnamh do na paisinéirí lena mbaineann i gcomhréir le hAirteagal 9.

1a. I gcás ina gcuirtear ar a laghad na tairseacha ama a shainítear in Airteagal 7 leis an tréimhse feithimh ón am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin rogha idir athródú agus aisíocaíocht a thairiscint do na paisinéirí lena mbaineann gan moill mhíchuí, i gcomhréir le hAirteagal 8.

2. Beidh sé de cheart ag na paisinéirí cúiteamh a fháil ón aeriompróir oibriúcháin, arna iarraidh sin dóibh, maidir leis an eitilt ar cuireadh moill uirthi, i gcomhréir le hAirteagail 7(1) agus 7(3), nuair a shroicheann siad a gceann scríbe deiridh i ndiaidh moill ar theacht isteach dóibh a sháraíonn na tairseacha a shainítear in Airteagal 7(1a).

Beidh sé de cheart ag paisinéirí cúiteamh a fháil ón aeriompróir oibriúcháin, arna iarraidh sin dóibh, maidir leis an eitilt a cuireadh ar ceal, i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus le hAirteagal 7(3) nuair a roghnaíonn siad aisíocaíocht i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(a), nó athródú i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(c), nó, i gcás ina mbíonn moill ar theacht isteach dóibh ag a gceann scríbe a sháraíonn na tairseacha a shainítear in Airteagal 7(1a) tar éis dóibh athródú a roghnú i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(b).

3. [...]

3a. Beidh feidhm ag an Airteagal seo freisin más rud é go ndearna an t-aeriompróir oibriúcháin an t-am imeachta, mar a léirítear ar an ticéad, a chur siar.

Ní bheidh feidhm ag an gceart chun cúinimh faoi mhír 1, ná chun cúitimh faoi mhír 2, más rud é gur cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin athrú sin 14 lá féilire ar a laghad roimh an am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir leis na ceistanna i dtaobh ar cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin athrú ama, agus cathain a cuireadh an paisinéir ar an eolas faoin athrú sin.

4. Ní bheidh d'oibleagáid ar aeriompróir oibriúcháin cúiteamh a íoc i gcomhréir le hAirteagal 7 más féidir leis a chruthú gurbh iad imthosca urghnácha ba chúis leis an moill ar theacht isteach agus nárbh fhéidir an mhoill sin a sheachaint fiú dá ndéanfadh an t-aeriompróir gach beart réasúnta. Ní fhéadfar na himthosca urghnácha sin a agairt ach amháin a mhéid a chuireann siad isteach ar an eitilt lena mbaineann nó ar cheann amháin ar a laghad de na trí eitilt roimhe sin san ord uainíochta a bhí pleanáilte don aerárthach céanna, agus ar choinníoll go bhfuil nasc cúisíoch díreach idir an imthoisc sin agus an mhoill ar imeacht na heitilte ina dhiaidh sin. Is ar an aeriompróir oibriúcháin a bheidh an dualgas cruthúnais maidir le cé acu is ann nó nach ann don nasc cúisíoch díreach sin.

5. [...]

6. Cuirtear isteach na hAirteagail seo a leanas:

'Airteagal 6-2a

Moill ar an tarmac

0. I gcás moill ar an tarmac, cuirfidh an t-aeriompróir oibriúcháin nuashonruithe rialta, fíor-ama ar fáil do phaisinéirí, a mhéid is féidir.

1. Faoi réir srianta sábháilteachta nó slándála, i gcás ina dtarlaíonn moill ar an tarmac, áiritheoidh an t-aeriompróir oibriúcháin go mbeidh teas nó fuarú leordhóthanach i gcábán na bpaisinéirí, go mbeidh rochtain saor in aisce ar shaoráidí leithris ar bord agus go dtabharfar an aird chuí ar na daoine a luaitear in Airteagal 11. Mura rud é go gcuirfeadh sé síneadh leis an moill ar an tarmac nó mura rud é nach féidir i gcomhréir le ceanglais aershábháilteachta nó aershlándála, soláthróidh an t-aeriompróir oibriúcháin uisce óil saor in aisce ar bord.
2. I gcás ina mbeidh moill ar an tarmac a mhairfidh 3 uair an chloig ar a mhéad in aerfort atá suite i gcríoch Bhallstáit lena mbaineann an Conradh, rachaidh an t-aerárthach ar aghaidh chuig an ngeata nó chuig pointe oiriúnach díbhordála eile mar a ligfear do phaisinéirí díbhordáil. Má sháraítear an sprioc-am sin, ní féidir cur le moill ar an tarmac ach amháin má tá cúiseanna a bhaineann le sábháilteacht, rialú aerthráchta, inimirce nó slándáil a fhágann nach féidir leis an aerárthach imeacht ón áit a bhfuil sé ar an tarmac.
3. Beidh paisinéirí a dhíbhordáiltear i gcomhréir le mír 2 i dteideal na gceart dá bhforáiltear faoi Airteagal 6 agus Airteagal 11, agus an mhoill ar an tarmac agus an t-am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara á gcur san áireamh.

Airteagal 6a

Nasceitilt a chailltear le linn turais a dhéantar faoi chonradh aeriompair aonair

1. I gcás ina gcaillfidh paisinéir nasceitilt le linn turais mar gur cuireadh isteach ar eitilt roimhe sin, beidh aeriompróir oibriúcháin na heitilte roimhe sin ar cuireadh moill uirthi freagrach as athródú a chur ar fáil don phaisinéir i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(b), agus as cúnamh a chur ar fáil i gcomhréir le hAirteagal 9.
 - 1a. I gcás nach féidir leis an aeriompróir oibriúcháin an paisinéir a athródú laistigh de na tairseacha a shainítear in Airteagal 7(1a) ón am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara don nasceitilt a cailleadh, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin, gan moill mhíchuí, rogha idir athródú agus aisíocaíocht a thairiscint do na paisinéirí lena mbaineann, ar bhealach soiléir, i gcomhréir le hAirteagal 8.

2. Beidh sé de cheart ag paisinéirí freisin cúiteamh a fháil ón aeriompróir oibriúcháin, arna iarraidh sin dóibh, maidir leis an eitilt ar cuireadh isteach uirthi i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus 7(3), má shroicheann an paisinéir a cheann scríbe deiridh i ndiaidh moill ar theacht isteach a sháraíonn na tairseacha a shainítear in Airteagal 7(1a).

Beidh sé de cheart ag paisinéirí cúiteamh a fháil ón aeriompróir a oibríonn an eitilt ar cuireadh isteach air, arna iarraidh sin dóibh, i gcomhréir le hAirteagal 7(1) agus le hAirteagal 7(3) nuair a roghnaíonn siad aisíocaíocht i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(a), nó athródú i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(c), nó, i gcás ina mbíonn moill ar theacht isteach dóibh ag a gceann scríbe a sháraíonn na tairseacha a shainítear in Airteagal 7(1a) tar éis dóibh athródú a roghnú i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(b).

2a. I gcás ina mbeartaíonn agus ina ndéanann paisinéir briseadh turais, measfar gurb é an t-aerfort ina ndéantar an briseadh ceann scríbe deiridh an phaisinéara.

3. [...]

4. [...]

7. Leasaítear Airteagal 7 mar a leanas:

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘1. I gcás ina gcuirfear isteach ar eitilt, beidh feidhm ag na méideanna cúitimh seo a leanas faoi na coinníollacha a shainítear in Airteagail 4, 5, 6 nó 6a agus san Airteagal seo:

- (a) EUR 300 i gcás turas 3500 ciliméadar nó níos lú agus gach turas laistigh den Aontas;
- (b) EUR 500 i gcás turas os cionn 3500 ciliméadar.

De mhaolú ar an bhfomhír roimhe seo, i gcás turas idir na réigiúin is forimeallaí agus críoch eile de chuid Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir leis, déanfar méideanna an chúitimh ar bhonn achar iarbhair na dturas.’

(aa) Cuirtear isteach mír 1a:

‘1a. I gcás moill ar theacht isteach tar éis athródaithe i ndiaidh cealaithe faoi Airteagal 5, moill ar theacht isteach faoi Airteagal 6 nó moill ar theacht isteach tar éis nasceitilt a chailltear faoi Airteagal 6a, beidh feidhm ag an gceart chun cúitimh i gcás moilleanna níos mó ná:

- (a) 4 uair an chloig i gcás turas 3500 ciliméadar nó níos lú agus gach turas laistigh den Aontas;
- (b) 6 uair an chloig i gcás turas os cionn 3500 ciliméadar.’

(ab) Cuirtear isteach mír 1b:

‘1b. Agus na faid slí á gcinneadh chun críoch an Rialacháin seo, is é an fad slí idir an túsphointe imeachta agus an ceann scríbe deiridh is bonn leis an gcinneadh sin. I gcás nasceitilte, ní chuirfear san áireamh ach pointe tosaigh an imeachta agus aerfort an chinn scríbe deiridh. Déanfar na faid slí sin a thomhas trí mhodh an bhealaigh mhórchiorclaigh.’

(b) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2 agus mhír 3:

2. I gcás inar roghnaigh an paisinéir leanúint dá thuras nó dá turas de bhun Airteagal 8(1)(b), agus ina gcuirtear isteach ar an eitilt arís le linn an athródaith, ní beidh ceart chun cúitimh ag an bpaisinéir ach aon uair amháin le linn a thaistil chuig an gceann scríbe deiridh.

2a. Cuirfidh an paisinéir na hiarrataí ar chúiteamh faoin Airteagal seo isteach laistigh de 6 mhí ón dáta imeachta iarbhair nó ón dáta imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara. Faoi cheann 14 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh, íocfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin an cúiteamh nó míneoidh sé don phaisinéir cén fáth nach n-íocfar an cúiteamh, lena n-áirítear, más infheidhme, míniú soiléir, cuí-réasúnaithe de réir Airteagal 5(3) nó Airteagal 6(4) maidir le himthosca urghnácha. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin.

I gcás nach n-íocann an t-aeriompróir oibriúcháin an cúiteamh a iarrtar, féadfaidh an paisinéir gearán a thíolacadh i gcomhréir le hAirteagal 16ac.

3. Íocfar an cúiteamh in airgead tirim nó ar mhodh eile, má chomhaontaíonn an paisinéir é sin i ndoiciméad sínithe nó ar aon mhodh digiteach eile ar mheán marthanach.

4. [...]

5. [...]

(ba) Scriostar mír 4.

8. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 8:

An ceart chun aisíocaíochta nó chun athróidithe

1. I gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt, déanfar rogha a thairiscint do phaisinéirí, saor in aisce, idir na roghanna seo a leanas faoi na coinníollacha a shainítear in Airteagail 4, 5, 6, nó 6a agus san Airteagal seo:

- (a) aisíocaíocht uathoibríoch laistigh de 14 lá féilire ó dháta imeachta na heitilte ar cuireadh isteach uirthi, a léirítear ar thicéad an phaisinéara, in airgead tirim, nó, má chomhaontaíonn an paisinéir, i ndoiciméad sínithe nó ar aon mhodh digiteach eile ar mheán marthanach, ar mhodh eile, ar chostas iomlán na dticéad, don chuid nó do na codanna den turas nach ndearnadh, agus don chuid nó do na codanna den turas a rinneadh cheana mura bhfónann an eitilt a thuilleadh do phlean taistil bunaidh an phaisinéara, mar aon le heitilt fillte, nuair is ábhartha, chuig an bpointe imeachta tosaigh, a luaithe is féidir tar éis an am imeachta a léirítear ar thicéad an phaisinéara nó, arna gcomhaontú leis an bpaisinéir, roimh an am sin; I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin;
- (b) leanúint de thuras na bpaisinéirí trína n-athródú chuig a gceann scríbe deiridh a luaithe is féidir tar éis an am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara nó arna gcomhaontú leis an bpaisinéir, roimh an am sin; nó
- (c) athródú a dhéanamh chuig an gceann scríbe deiridh ar dháta níos déanaí ar chaoithiúlacht an phaisinéara, faoi réir suíocháin a bheith ar fáil.

2. [...]

3. Ionas go mbainfidh an paisinéir a cheann scríbe nó a ceann scríbe amach a luaithe is féidir mar a chinntear faoi mhír 1, déanfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin ceann amháin ar a laghad de na roghanna malartacha seo a leanas a thairiscint don phaisinéir lena mheas agus lena chomhaontú i ndoiciméad sínithe nó trí aon mhodh digiteach eile ar mheán marthanach, faoi réir iad a bheith ar fáil agus ar choinníoll go bhfuil siad sin faoi choinníollacha iompair inchomparáide mar a leagtar amach sa chonradh aeriompair:

- (a) eitilt nó nasceitiltí, a leanann an bealach céanna a leagtar amach sa chonradh aeriompair,

- (b) ródú difriúil, lena n-áirítear chuig aerfoirt eile nó ó aerfoirt eile i gcomparáid leis na haerfoirt a luaitear sa chonradh aeriompair. Sa chás sin, íocfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin an costas a bhaineann leis an bpaisinéir a aistriú chuig na haerfoirt eile nó uathu i gcomparáid leis na haerfoirt a luaitear sa chonradh aeriompair,
- (c) úsáid na seirbhísí arna n-oibriú ag aeriompróir eile, nó,
- (d) i gcás inarb iomchuí don achar atá le taisteal, modh iompair eile a úsáid.

4. [...]

5. I gcás inar chuir paisinéir an t-aeriompróir oibriúcháin ar an eolas faoina rogha leanúint den turas i gcomhréir le mír 1(b) agus mír 7, agus i gcás nár thairg an t-aeriompróir oibriúcháin athródú faoi cheann 3 uair an chloig, féadfaidh an paisinéir a athródú féin a shocrú, i gcomhréir le mír 3.

I gcás ina gcuirtear eitilt ar ceal, beidh feidhm ag an gcéad fhomhír ón am imeachta a shonraítear ar thicéad an phaisinéara.

Agus iad ag déanamh amhlaidh, cuirfidh na paisinéirí teorainn leis na speansais agus ní cheannóidh siad ach an méid is gá, is réasúnach agus is iomchuí. Aisíocfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin na speansais, nach mó iad ná 400 % de chostas iomlán an ticéid nó na dticéad arna dtabhú ag an bpaisinéir, laistigh de 14 lá féilire ón iarraidh a thíolacadh. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin.

6. [...]

7. Féadfaidh paisinéir rogha a dhéanamh idir aisíocaíocht i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(a) nó athródú ar dháta níos déanaí i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(c), go dtí go roghnaíonn an paisinéir athródú a luaithe is féidir leis an aeriompróir oibriúcháin i gcomhréir le hAirteagal 8(1)(b) nó go dtí go roghnaíonn an paisinéir é féin a athródú i gcomhréir le hAirteagal 8(5).

Cuirfidh an paisinéir an rogha a rinne sé nó sí in iúl don aeriompróir oibriúcháin.'

9. Leasaítear Airteagal 9 mar a leanas:

(-a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad theideal an Airteagail:

'Airteagal 9

An ceart chun cúnaimh'

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

‘1. I gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt agus faoi réir na gcoinníollacha a shainítear in Airteagail 4, 5, 6, 6a agus 6-2a agus san Airteagal seo, agus i gcás ina gcuirtear 2 uair an chloig ar a laghad leis an tréimhse feithimh dá n-eitilt nó dá n-iompar malartach, tairgfear an méid seo a leanas do na phaisinéirí, saor in aisce:

- (a) sólaistí gach 2 uair an chloig den tréimhse feithimh;
- (b) béile tar éis 3 huair an chloig agus gach 5 uair an chloig a mbeidh siad ag fanacht ina dhiaidh sin, agus trí bhéile ar a mhéad curtha ar fáil in aghaidh an lae;
- (c) dhá ghlaio gutháin, teachtaireachtaí téacs agus rochtain ar an idirlíon.

Féadfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin an cúnamh dá bhforáiltear faoin bhfomhír roimhe seo a theorannú nó a dhiúltú dá gcuirfeadh a cur i bhfeidhm moill bhreise ar na paisinéirí.’

(aa) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

‘2. De bhreis air sin, i gcásanna ina mbeidh gá le fanacht oíche amháin nó níos mó agus paisinéirí ag fanacht leis an eitilt nó modh iompair eile, tairgfear an méid a leanas saor in aisce do phaisinéirí:

- (a) lóistín in óstán;
- (b) iompar ón aerfort go dtí áit an lóistín agus ar ais arís.’

(ab) Cuirtear isteach míreanna 2a, 2b agus 2c:

‘2a. Féadfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin dearbháin a úsáid chun a oibleagáidí faoi mhíreanna 1(a), 1(b) agus 2 a chomhlíonadh. Beidh na dearbháin arna soláthar i gcomhréir le mír 1 inúsáidte i ngach siopa a sholáthraíonn bia agus sólaistí ag an aerfort ina bhfuil fuireach ar na paisinéirí lena mbaineann, ar bord a n-eitilte, agus, de réir mar is iomchuí, ag an lóistín dá bhforáiltear faoi mhír 2, pointe (a).

2b. I gcás nach gcomhlíonann an t-aeriompróir oibriúcháin a oibleagáidí faoi mhíreanna 1, 2 agus 2a, féadfaidh na paisinéirí lena mbaineann a gcuid socruithe féin a dhéanamh a mhéid atá na speansais sin riachtanach, réasúnach agus comhréireach le fad an fheithimh agus le costais sólaistí agus béilí ag an áit san aerfort ina bhfuil fuireach ar na

paisinéirí. Aisíocfaidh an t-aeriompróir a oibríonn an eitilt ar cuireadh isteach uirthi na costais arna dtabhú ag na paisinéirí laistigh de 14 lá féilire ón iarraidh ar aisíocaíocht a thíolacadh. I gcás ina ngníomhachtaíonn comhlacht bainistithe an aerfoirt a phlean teagmhasach, féadfar síneadh 30 lá féilire a chur leis an sprioc-am sin.

2c. Ag aerfoirt uile an Aontais, cuirfidh comhlacht bainistithe an aerfoirt socruithe i bhfeidhm chun a áirithiú gur féidir uisce óil agus stáisiúin athluchtaithe le haghaidh gléasanna leictreonacha a chur ar fáil, saor in aisce, gan beann ar thráth de lá, an eitilt, ná an críochfort.’

(ac) Scriostar mír 3.

(b) Cuirtear isteach na míreanna seo a leanas:

‘4. Más imthosca urghnácha a chuir isteach ar an eitilt agus nárbh fhéidir an cur isteach sin a sheachaint fiú dá ndéanfaí gach beart réasúnta, féadfaidh an t-aeriompróir an lóistín a sholáthraítear de réir mhír 2, pointe (a) a theorannú do 3 oíche ar a mhéad.

5. [...]

6. I gcás ina roghnóidh paisinéir aisíocaíocht de bhun Airteagal 8(1)(a) agus é ag an gcéad phointe imeachta, i gcás ina roghnóidh sé athródú ar dháta níos déanaí de bhun Airteagal 8(1)(c), ní bheidh tuilleadh ceart ag an bpaisinéir i ndáil le cúnamh faoi Airteagal 9(1) agus 9(2) maidir leis an eitilt lena mbaineann.’

10. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 10:

‘Airteagal 10

Uasghrádú agus íosghrádú

1. Má chuireann an t-aeriompróir oibriúcháin paisinéir in aicme níos airde ná an aicme ar lena haghaidh a ceannaíodh an ticéad, ní iarrfaidh sé aon íocaíocht bhreise.

2. Má chuireann an t-aeriompróir oibriúcháin paisinéir in aicme iompair níos ísle ná an aicme ar lena haghaidh a ceannaíodh an ticéad, déanfaidh sé, gan aon iarraidh, laistigh de 14 lá féilire i ndiaidh an íosghrádaithe, trí bhíthin na modhanna dá bhforáiltear in

Airteagal 7(3), cúiteamh a chur ar fáil don phaisinéir dar luach arb ionann é ar a laghad agus:

- (a) 40 % de phraghas na heitilte i gcás eitiltí 3500 ciliméadar nó níos lú, nó
- (b) 75 % de phraghas na heitilte i gcás eitiltí os cionn 3500 ciliméadar.

3. I gcás nach léireofar praghas na heitilte ar an ticéad, ríomhfar an cúiteamh dá dtagraítear i mír 2 mar chomhréir idir an eitilt agus an t-achar iomlán a chlúdóidh an Conradh aeriompair, arna ríomh i gcomhréir le hAirteagal 7(1b).

4. Ní áirítear cánacha ná muirir ar an bpraghas a léirítear ar na ticéid, ar choinníoll nach mbraitheann an ceanglas na cánacha agus na muirir sin a íoc ná a méid ar an aicme dár ceannaíodh na ticéid.

5. Ní bheidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le buntáistí a chuirtear ar fáil trí tháille níos airde san aicme chéanna iompair ar nós suíocháin shonracha nó lónadóireacht.'

10a. Cuirtear an tAirteagal seo a leanas isteach:

'Airteagal 10a

Pleananna teagmhasacha na n-aerfort

1. I gcás aerfoirt de chuid an Aontais ar mó an trácht bliantúil iontu ná 5 mhilliún paisinéir, áiríteoidh an comhlacht bainistithe aerfoirt go gcomhordófar oibríochtaí an chomhlachta bainistithe aerfoirt agus na soláthraithe seirbhísí bunriachtanacha aerfoirt, go háirithe oibríochtaí na n-aeriompróirí agus oibríochtaí sholáthróirí na seirbhísí ar an talamh, trí bhíthin plean cuí teagmhasach chun aghaidh a thabhairt ar chásanna ina bhféadfadh iliomad cealuithe agus/nó iliomad moilleanna ar eitiltí tarlú, rud a d'fhágfadh go mbeadh fuireach ar líon mór paisinéirí san aerfort. Bunófar an plean teagmhasach lena áirithiú go dtabharfar faisnéis leordhóthanach do phaisinéirí a mbeidh fuireach orthu agus go mbeidh socruithe ann ionas go n-íoslaghdófar an t-achar a bheidh siad ag feitheamh agus an míchompord a bheidh orthu.

1a. Cuirfear san áireamh i bpleananna teagmhasacha aerfoirt riachtanais ar leith agus riachtanais aonair na bpaisinéirí mar a shainmhínítear faoi Airteagal 11.

2. Bunófar an plean teagmhasach go háirithe le rannpháirtíocht Choiste na nÚsáideoirí Aerfoirt dá dtagraítear i dTreoir 96/67/CE ón gComhairle maidir le rochtain ar an margadh

seirbhíse ar an talamh ag aerfoirt de chuid an Aontais mar aon le soláthraithe na seirbhísí ar an talamh agus soláthraithe seirbhísí bunriachtanacha aerfoirt eile. Áireofar sa phlean teagmhasach freisin sonraí teagmhála an duine nó na ndaoine a ainmneoidh na haeriompróirí atá rannpháirteach i gCoiste na nÚsáideoirí Aerfoirt le hionadaíocht a dhéanamh orthu ar an toirt i gcás roinnt mhaith cealuithe agus/nó i gcás moill ar eitiltí. Áiritheoidh an t-aeriompróir go mbeidh na hacmhainní is gá ag an duine nó ag na daoine a d'ainmnigh sé chun cuidiú le paisinéirí i gcomhréir leis na hoibleagáidí a eascraíonn as an Rialachán seo i gcás ina gcuirtear isteach ar eitilt.

3. Cuirfidh comhlacht bainistithe an aerfoirt an plean teagmhasach in iúl do Choiste na nÚsáideoirí Aerfoirt dá dtagraítear i dTreoir 96/67/CE ón gComhairle agus, arna iarraidh sin, don Chomhlacht Náisiúnta Forfheidhmiúcháin a bhfuil sé de chúram air an Rialachán seo a fhorfheidhmiú faoi Airteagal 16(1).

3a. Féadfaidh Ballstát a chinneadh go mbeidh ar aerfort nach gcumhdaítear le mír 1, atá lonnaithe ar a chríoch, na hoibleagáidí a leagtar síos i míreanna 1 go 3 a chomhlíonadh.

4. Ag aerfoirt de chuid an Aontais atá faoi bhun na tairisí a leagtar síos i mír 1 nó nach gcumhdaítear le mír 3a, déanfaidh comhlacht bainistithe an aerfoirt gach iarracht réasúnta úsáideoirí aerfoirt a chomhordú agus socruithe a dhéanamh le húsáideoirí aerfoirt chun paisinéirí a bhfuil fuireach orthu a chur ar an eolas i gcás roinnt mhaith cealuithe agus/nó i gcás moill ar eitiltí a mbeadh fuireach ar líon suntasach paisinéirí ag an aerfort mar thoradh orthu.'

11. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 11:

'Airteagal 11

Paisinéirí a bhfuil riachtanais shonracha acu

0. Is i bhformáid inrochtana a sholáthrófar an fhaisnéis uile a chuirfear ar fáil do phaisinéirí faoin Rialachán seo.

1. Beidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le haon daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, naíonáin, leanaí neamhthionlactha agus mná torracha, ar choinníoll gur tugadh fógra don aeriompróir oibriúcháin faoina riachtanais shonracha cúnamh tráth a fógraíodh go an cur isteach ar a dhéanaí. Beidh feidhm aige freisin maidir le daoine a bhfuil cúnamh sonrach leighis de dhíth orthu ar choinníoll gur tugadh fógra don

aeriompróir oibriúcháin maidir lena riachtanais shonracha cúnaimh leighis tráth a seiceáladh isteach ar a dhéanaí; féadfaidh aeriompróirí oibriúcháin cruthúnas ar na riachtanais sin a éileamh.

Measfar go gcumhdaíonn an fógra sin gach turas faoi chonradh aeriompair.

1a. Ar a dhéanaí ag an seiceáil isteach, agus ag brath ar na suíocháin atá ar fáil, tabharfar deis, saor in aisce, d'aon duine a bheidh in éineacht leis na daoine a luaitear i mír 1 nó a bheidh in éineacht le leanbh, suí i suíocháin in aice láimhe.

1b. Ar dhul ar bord dóibh, tabharfaidh aeriompróirí oibriúcháin tosaíocht do na daoine a luaitear i mír 1 agus d'aon duine nó d'aon mhadra cuidithe aitheanta a bheidh á dtionlacan.

2. Agus an t-athródú agus an cúnamh á gcur i bhfeidhm acu i gcomhréir le hAirteagail 8 agus 9, tabharfaidh an t-aeriompróir oibriúcháin aird ar leith ar riachtanais na ndaoine a luaitear i mír 1. Cuirfidh aeriompróirí an t-athródú agus an cúnamh sin ar fáil a luaithe is féidir do na daoine sin, lena n-áirítear d'aon duine nó d'aon mhadra cuidithe aitheanta atá á dtionlacan.

3. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 9(4) maidir le paisinéir a luaitear i mír 1, ná maidir le haon duine nó madraí cuidithe aitheanta atá á dtionlacan.'

11a. Leasaítear Airteagal 12 mar a leanas:

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

'Airteagal 12

Ceartha breise'

(b) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1:

'1. Ní dhéanfaidh an Rialachán seo difear do chearta ná d'éilimh an phaisinéara a dheonaítear faoi ghníomhartha eile dlíthiúla. Asbhainfear an cúiteamh a dheonaítear faoi Airteagail 7 nó 10(2) den Rialachán seo ó chúiteamh a dheonaítear faoi ghníomhartha dlí eile mar shampla Treoir (AE) 2015/2302, má chosnaíonn na ceartha sin an leas céanna nó má tá an cuspóir céanna acu.

Go háirithe, mura bhforáiltear dó sa mhír seo, ní dhéanfaidh an Rialachán seo difear do chearta ná d'éilimh faoi Threoir (AE) 2015/2302. Déanfar cúiteamh nó laghdú praghsanna a dheonaítear faoi Threoir (AE) 2015/2302 agus cúiteamh a dheonaítear faoi Airteagail 7 nó 10(2) den Rialachán seo a asbhaint óna chéile chun róchúiteamh a sheachaint, má chosnaíonn na ceartha sin an leas céanna nó má tá an cuspóir céanna acu.

D'ainneoin an chirt atá ag eagraí taistil láneagraithe sásamh nó aisíocaíochtaí a lorg i gcomhréir le hAirteagal 22 de Threoir (AE) 2015/2302, gan dochar d'Airteagal 13 den Rialachán seo, agus de mhaolú ar Airteagal 8(1)(a), más cuid de chonradh taistil láneagraithe í an eitilt faoi Threoir (AE) 2015/2302, ní bheidh aon cheart chun aisíocaíochta faoin Rialachán seo ag paisinéirí a mhéid a eascraíonn ceart comhfhreagrach as Treoir (AE) 2015/2302.

I gcás cúiteamh nó aisíocaíocht a bheith íoctha cheana féin leis an bpaisinéir faoi reachtaíocht tríú tír, bainfear méid an chúitimh nó na haisíocaíochta sin as méid an chúitimh nó na haisíocaíochta a dheonófar faoin Rialachán seo.'

12. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 13:

'Airteagal 13

Ceart chun cúitimh

I gcásanna ina n-íocann aeriompróir oibriúcháin cúiteamh nó ina gcomhlíonann sé na hoibleagáidí eile atá air faoin Rialachán seo, ní fhéadfar a léirmhíniú go gcuireann aon fhoráil sa Rialachán seo nó aon fhoráil sa dlí náisiúnta bac ar cheart an aeriompróra cúiteamh a lorg do na costais arna dtabhú faoin Rialachán seo ó dhuine ar bith, lena n-áirítear tríú páirtithe, i gcomhréir leis an dlí is infheidhme.'

13. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 14:

'Airteagal 14

Oibleagáidí maidir le paisinéirí a choinneáil ar an eolas

0. Áireoidh an t-aeriompróir oibriúcháin ar a shuíomh gréasáin agus ar a aip moibíleach fògra faisnéise ina sonrú na cearta faoin Rialachán seo, lena n-áirítear an próiseas chun gearáin a láimhseáil.

0a. Agus ticéid le haghaidh eitilte nó nasceitiltí á dtairiscint acu agus sula gceannófar iad, cuirfidh aeriompróirí agus idirghabhálaithe an paisinéir ar an eolas faoin méid seo a leanas:

- (a) an cineál ticéid nó ticéad atá á dtairiscint, bídís cumhdaithe ag aon chonradh aeriompair amháin nó ag meascán de chonarthaí aeriompair ar leithligh nó ná biodh;
- (b) cearta agus oibleagáidí an phaisinéara, an aeriompróra oibriúcháin agus an idirghabhálaí faoin Rialachán seo, mar a ghabhann leis an gconradh aeriompair, lena n-áirítear faisnéis faoin bpróiseas aisíocaíochta;
- (c) an spriocdháta agus an nós imeachta faoinar féidir le paisinéir athrú ar ainm a iarraidh mar a shonraítear in Airteagal 4(5), gan aon mhuirear breise; agus
- (d) na téarmaí agus coinníollacha.

Chun an ceanglas faisnéise a leagtar amach i bpointe (c) den chéad fhomhír a chomhlíonadh, féadfaidh an t-aeriompróir agus an t-idirghabhálaí úsáid a bhaint as achoimre ar fhorálacha an Rialacháin seo a ullmhóidh an Coimisiún i dteangacha oifigiúla uile an Aontais agus a chuirfear ar fáil don phobal.

0b. Déanfaidh idirghabhálaí nó aeriompróir a dhíolann ticéid a chumhdaítear le meascán de chonarthaí aeriompair an paisinéir a chur ar an eolas sula gceannófar iad, go bhfuil na ticéid cumhdaithe ag conarthaí aeriompair ar leithligh nach bhfuil aon chearta acu faoi Airteagail 7, 8 agus 9 maidir le haisíocaíocht, athródú nó cúnamh i gcás eitiltí a chailltear ina dhiaidh sin faoi chonradh aeriompair ar leithligh. Cuirfear an fhaisnéis sin ar fáil ar bhealach soiléir agus na ticéid á ndíol.

Soláthróidh aeriompróirí agus idirghabhálaithe an fhaisnéis de bhun na míre seo i dteanga an chonartha aeriompair agus i dteanga a úsáidtear go hidirnáisiúnta ar mheán marthanach.

1. Áiritheoidh comhlacht bainistithe an aerfoirt go mbeidh fógra soléite le feiceáil ag na deasca seiceáil isteach (lena n-áirítear ag maisíní seiceáil isteach féinseirbhíse) agus ag an ngeata bordála, ar a mbeidh an téacs seo a leanas ar taispeáint go soiléir: ‘Mura gceadófar duit bordáil nó má chuirtear d’eitilt ar ceal nó má chuirtear moill 2 uair an chloig ar a laghad uirthi, iarr ag an gcuntar seiceáil isteach nó ag an ngeata bordála an fógra faisnéise faoi do chearta, go háirithe maidir le cúiteamh nó athródú, cúnamh agus cúiteamh féideartha’. Taispeánfar an téacs sin ar a laghad i dteanga nó i dteangacha na háite ina bhfuil an t-aerfort agus i dteanga a úsáidtear go hidirnáisiúnta. Chuige sin, comhoibreoidh comhlachtaí bainistithe aerfoirt le haeriompróirí oibriúcháin.

2. [...]
3. [...]
4. [...]
5. [...]
6. [...]
7. [...]

13a. Cuirtear an tAirteagal seo a leanas isteach:

'Airteagal 15a

Gearán a dhéanamh leis an aeriompróir nó leis an idirghabhálaí

1. Bunóidh gach aeriompróir agus gach idirghabhálaí sásra láimhseála gearán i gcás na gceart agus na n-oibleagáidí a chumhdaítear sa Rialachán seo ina réimsí freagrachta faoi seach. Cuirfidh siad a sonraí teagmhála ar fáil i dteanga an chonartha aeriompair agus i dteanga a úsáidtear go hidirnáisiúnta. Beidh fáil ag an bpobal, lena n-áirítear daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe, ar mhionsonraí an phróisis láimhseála gearán. Cuirfidh siad paisinéirí ar an eolas freisin ar bhealach soiléir faoi shonraí teagmhála an chomhlachta nó na gcomhlachtaí a d'ainmnigh na Ballstáit de bhun Airteagal 16 agus faoin gcomhlacht nó faoi na comhlachtaí atá freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt faoi Airteagal 16ac agus, i gcás inarb ábhartha, faoina bhfreagrachtaí faoi seach. Beidh an fhaisnéis sin ar fáil i dteanga oifigiúil nó i dteangacha oifigiúla na mBallstát ina bhfuil an t-aeriompróir agus an t-idirghabhálaí ag oibriú.
2. Nuair a dhéanann paisinéirí gearán trí úsáid a bhaint as an sásra dá dtagraítear i mír 1, cuirfear an gearán sin isteach laistigh de 6 mhí ón dáta ar cuireadh isteach ar an eitilt is ábhar don ghearán lena mbaineann. Laistigh de 30 lá féilire tar éis an gearán thíolacadh, soláthróidh an t-aeriompróir nó an t-idirghabhálaí ar cuireadh an gearán chuige, freagra réasúnaithe nó, i gcásanna eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo, cuirfidh sé in iúl don phaisinéir go bhfaighidh an paisinéir freagra deiridh laistigh de thréimhse níos lú ná 2 mhí ón dáta ar tíolacadh an gearán. Beidh sa fhreagra freisin, i gcás nárbh fhéidir an díospóid a réiteach, sonraí teagmhála ábhartha an chomhlachta nó na gcomhlachtaí a ainmníodh faoi Airteagal 16 nó sonraí teagmhála an chomhlachta nó na gcomhlachtaí atá freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt faoi Airteagal 16ac, lena n-áirítear seoladh poist, suíomh gréasáin agus seoladh ríomhphoist.

3. Beidh na gearáin a chuireann paisinéirí isteach trí úsáid a bhaint as an sásra dá dtagraítear i mír 1 gan dochar dá gceart díospóidí a thíolacadh le haghaidh réiteach lasmuigh den Chúirt i gcomhréir le hAirteagal 16ac, nó sásamh a lorg trí imeachtaí cúirte, faoi réir tréimhsí teorann i gcomhréir leis an dlí náisiúnta.’

14. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 16:

‘Airteagal 16

Forfheidhmiú

1. Ainmneoidh gach Ballstát Comhlacht Náisiúnta Forfheidhmiúcháin nó Comhlachtaí Náisiúnta Forfheidhmiúcháin a bheidh freagrach as forfheidhmiú an Rialacháin seo maidir le turais chuig aerfoirt atá suite ar a chríoch agus a imíonn uathu. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoin gcomhlacht nó faoi na comhlachtaí a ainmneofar i gcomhréir leis an mír seo.

2. Déanfaidh an Comhlacht Náisiúnta Forfheidhmiúcháin faireachán géar ar chomhlíonadh fhorálacha an Rialacháin seo agus déanfaidh sé na bearta is gá lena áirithiú go n-urramófar cearta na bpaisinéirí.

2a. Féadfaidh paisinéirí sáruithe líomhnaithe ar an Rialachán seo a thuairisciú don Chomhlacht Náisiúnta Forfheidhmiúcháin. Bunaithe ar an bhfaisnéis atá sna tuarascálacha sin, féadfaidh an Comhlacht Náisiúnta Forfheidhmiúcháin gníomhaíochtaí forfheidhmiúcháin a imscrúdú agus cinneadh a dhéanamh ina leith.

3. Beidh na smachtbhannaí a leagfaidh na Ballstáit síos le haghaidh sáruithe ar an Rialachán seo éifeachtach, comhréireach agus athchomhairleach. Go háirithe, beidh na smachtbhannaí sin leordhóthanach le dreasacht airgeadais a thabhairt d’iompróirí agus idirghabhálaithe an Rialachán a chomhlíonadh ar bhonn comhsheasmhach.

4. [...]

5. 4 bliana tar éis dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, foilseoidh na Comhlachtaí Náisiúnta Forfheidhmiúcháin, ar a suíomh gréasáin, tuarascáil faoina ngníomhaíochtaí, faoin ngníomhaíocht forfheidhmiúcháin agus faoin toradh a bhí uirthi, lena n-áirítear maidir leis na smachtbhannaí a cuireadh i bhfeidhm. Cuirfear na tuarascálacha sin faoi bhráid an Choimisiúin freisin.

6. Déanfaidh aeriompróirí agus idirghabhálaithe sonraí teagmhála an duine nó na ndaoine nó an chomhlachta a ainmníodh chun gníomhú agus chun doiciméid a fháil arna n-eisiúint ag an gComhlacht Náisiúnta Forfheidhmiúcháin nó ag na Comhlachtaí Náisiúnta Forfheidhmiúcháin thar a gceann ar bhonn buan, sa Bhallstát ina mbeidh siad i mbun oibríochta, le haghaidh ábhair a chumhdaítear leis an Rialachán seo, a chur in iúl do na Comhlachtaí Náisiúnta Forfheidhmiúcháin. Féadfaidh na Comhlachtaí Náisiúnta Forfheidhmiúcháin an fhaisnéis sin a roinnt le chéile chun an Rialachán seo a fhorfheidhmiú.’

15. Cuirtear an tAirteagal seo a leanas isteach:

Airteagal 16a

[...]

‘Airteagal 16ac

Díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt

Áiritheoidh na Ballstáit go bhféadfaidh aerphaisinéirí díospóidí aonair maidir le gearáin nó iarratais faoin Rialachán seo a thíolacadh do chomhlacht nó do chomhlachtaí a bheidh freagrach as díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt. Cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoin gcomhlacht nó faoi na comhlachtaí a bheidh freagrach as díospóidí a réiteach i gcomhréir leis an Airteagal seo. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh an mhír seo a chur i bhfeidhm maidir le díospóidí idir aeriompróirí nó idirghabhálaithe agus tomhaltóirí agus maidir leis na díospóidí sin amháin.’

Airteagal 16b

[...]

Airteagal 16c

[...]

16. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 17:

‘Airteagal 17

Athbhreithniú agus tuairisciú

1. Gach 3 bliana, ó dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo, tuairisceoidh an Coimisiún do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir le liosta na n-imthosca

urghnácha a leagtar amach san Iarscríbhinn, i bhfianaise na dteagmhas a dhéanann difear d'oibriú tráthúil éifeachtach eitiltí a tharla le linn an 2 bhliain roimhe sin.

Beidh togra reachtach ag gabháil leis an tuarascáil nuair is gá.

2. 3 bliana tar éis dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, tuairisceoidh an Coimisiún do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle maidir le hoibriú, forfheidhmiú agus torthaí an Rialacháin seo.

Sa chéad tuarascáil, 3 bliana tar éis dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an méid seo a leanas:

(a) a riachtanaí agus a indéanta atá sé athbhreithniú a dhéanamh ar raon feidhme an Rialacháin seo d'fhonn cosaint paisinéirí agus cothrom iomaíochta idir aeriompróirí an Aontais agus tríú tíortha a fheabhsú a thuilleadh chomh maith le gnéithe nascachta. Go háirithe, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar na rioscaí a bhaineann le coinbhleacht dlínsí agus ar na deacrachtaí a bhaineann le forfheidhmiú agus molfaidh sé bealaí chun na rioscaí sin a mhaolú agus chun aghaidh a thabhairt ar na deacrachtaí sin.

(b) a riachtanaí atá sé na tairseacha a leagtar amach in Airteagal 7(1a) a choigeartú ar bhonn staidrimh maidir le héabhlóid na moilleanna agus na gcealuithe ó chúig bliana roimhe sin agus gach bliain ó dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo.

(c) a indéanta atá sé tuilleadh uathoibrithe a dhéanamh ar iarrataí ar chúiteamh agus ar íocaíochtaí i leith moilleanna.

Áireoidh an Coimisiún freisin faisnéis maidir le cosaint fheabhsaithe d'aerphaisinéirí ar eitiltí ó thríú tíortha arna n-oibriú ag iompróirí nach iompróirí de chuid an Aontais iad.

Áireofar sa tuarascáil freisin athbhreithniú ar na méideanna a leagtar amach in Airteagal 7(1) agus ar na céatadáin a leagtar amach in Airteagal 10(2), agus aird á tabhairt *inter alia* ar éabhlóid na dtáillí aeir, an ráta boilscithe agus an staidreamh maidir le bordáil a diúltaíodh, cealuithe, moilleanna agus nasceitiltí a cailleadh atá inchurtha i leith aeriompróirí chomh maith le staidreamh maidir le híosghrádú, le linn na 5 bliana roimhe sin.

Beidh tograí reachtacha ag gabháil leis an tuarascáil nuair is gá.'

17. Cuirtear Iarscríbhinn 1 a ghabhann leis an Rialachán seo isteach mar an Iarscríbhinn a ghabhann le Rialachán 261/2004.

Airteagal 2

Leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2027/97 mar a leanas:

-1. Leasaítear mír 1 d’Airteagal 2 mar a leanas:

(a) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (b):

‘(b) ‘Ciallaíonn ‘aeriompróir de chuid an Aontais’ aeriompróir a bhfuil ceadúnas bailí oibriúcháin aige a dheonaigh Ballstát i gcomhréir le forálacha Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008;’¹⁰

(b) Cuirtear pointe (h) isteach:

‘(h) ciallaíonn ‘trealamh soghluaisteachta’ aon trealamh atá beartaithe chun cúnamh a thabhairt do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe mar a shainmhínítear in Airteagal 2(a) de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006¹¹.’

(c) Cuirtear pointe (i) isteach:

‘(i) ciallaíonn ‘madra cuidithe aitheanta’ madra atá oilte go sonrach chun neamhspleáchas agus féinchinntiúchán daoine faoi mhíchumas a mhéadú agus a aithnítear go hoifigiúil i gcomhréir leis na rialacha náisiúnta is infheidhme, i gcás inarb ann do na rialacha sin.’

(d) Cuirtear pointe (j) isteach:

‘(j) ciallaíonn ‘formáid inrochtana’ formáid lena dtugtar rochtain ar aon fhaisnéis ábhartha do dhaoine faoi mhíchumas agus do dhaoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe¹, lena n-áirítear rochtain a thabhairt do na daoine sin atá chomh furasta agus compordach leis an rochtain a thugtar do dhaoine gan mhallachar nó míchumas, agus a chomhlíonann na ceanglais inrochtaineachta a shainítear i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme, Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2019/882, mar shampla.’

¹⁰ Beidh ailíniú na sainmhínte agus na téarmaíochta ar fud an téacs mar chuid den athbhreithniú dlítheangeolaíoch.

¹¹ Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Iúil 2006 maidir leis na cearta atá ag daoine faoi mhíchumas agus daoine a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus iad ag taisteal d’aer, IO L 204, 26.7.2006, lch. 1.

(e) Cuirtear pointe (k) isteach:

‘(k) ciallaíonn ‘idirghabhálaí’ aon duine nádúrtha nó dlítheanach, seachas iompróir, atá ag gníomhú, chun críoch a bhaineann lena thrádáil, lena ghnó nó lena ghairm, thar ceann iompróra nó paisinéara chun conradh iompair a thabhairt i gcrích;’

(f) Cuirtear pointe (l) isteach:

‘(l) ciallaíonn ‘earra pearsanta’ bagáiste nár seiceáladh isteach, ar gné riachtanach é d’iompar paisinéirí, a chomhlíonann ceanglais slándála agus sábháilteachta, le huastoisi 40x30x15cm nó ar an gcoinníoll go rachaidh sé faoin suíochán tosaigh;’

(g) Cuirtear pointe (m) isteach:

‘(m) ciallaíonn ‘bagáiste láimhe’ píosa bagáiste neamhsheiceáilte nach earra pearsanta é agus a chomhlíonann ceanglais slándála agus sábháilteachta.’

-1a. Cuirfear an abairt seo a leanas le hAirteagal 3(1):

‘Áirítear leis sin dliteanas aeriompróra de chuid an Aontais maidir le moill ar phaisinéirí nó ar an mbagáiste.’

1. Scriostar mír 2 d’Airteagal 3.

1a. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 3a:

‘Airteagal 3a

‘An tsuim fhorlíontach a fhéadfaidh aeriompróir de chuid an Aontais a éileamh, i gcomhréir le hAirteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal, agus gan dochar d’Airteagal 6a, nuair a dhéanann paisinéir dearbhú leasa speisialta maidir lena chuid bagáiste a sheachadadh ag an gceann scríbe, beidh an tsuim sin bunaithe ar tharaif a bhaineann leis na costais bhreise iompair agus árachais maidir leis an mbagáiste sin arb é an teorainn dliteanais os cionn an luach atá air. Cuirfear an taraif ar fáil do phaisinéirí arna iarraidh sin dóibh.’

1b. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 1 d’Airteagal 5:

‘1. I gcás bás nó gortú paisinéirí, íocfaidh aeriompróir an Aontais, gan mhoill, agus i gcás ar bith tráth nach déanaí ná 15 lá tar éis chéannacht an duine nádúrtha atá i dteideal cúitimh a bheith suite, na réamhíocaíochtaí sin a d’fhéadfadh a bheith ag teastáil chun freastal ar riachtanais eacnamaíocha láithreacha ar bhonn a bheidh comhréireach leis an gcruatan a fulaingíodh.’

2. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2 d'Airteagal 5:

‘2. Gan dochar do mhír 1, ní lú ná 16 % in aghaidh an phaisinéara a bheidh i réamhíocaíocht i gcás bás paisinéirí, den teorainn dliteanais a leagtar amach faoi Airteagal 21(1) de Choinbhinsiún Montréal agus ag an Eagraíocht Eitlíochta Sibhialta Idirnáisiúnta de bhun Airteagal 24(2) de Choinbhinsiún Montréal.’

3. [...]

3a. Cuirtear an fhleasc seo a leanas isteach ag deireadh Airteagal 6(2):

‘- faisnéis do dhuine faoi mhíchumas nó do dhuine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe maidir lena cheart dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, saor in aisce, maidir le luach a dtrealamh soghluaisteachta.’

3b. Cuirtear na míreanna seo a leanas le hAirteagal 6:

‘4. Cuirfidh gach aeriompróir, ar a bhfeidhmchláir mhóibíleacha agus ar a suíomh gréasáin, foirm ar fáil a chuirfidh ar chumas an phaisinéara gearán ar líne nó gearán ar pháipéar a chomhdú láithreach faoi bhagáiste a ndearnadh damáiste dó, ar cuireadh moill air nó a chuaigh amú. Measfaidh an t-aeriompróir gurb é dáta tíolactha na foirme sin dáta comhdaithe an ghearáin de bhun Airteagail 31(2) agus 31(3) de Choinbhinsiún Montréal, fiú má iarrann an t-aeriompróir tuilleadh faisnéise ar dháta níos déanaí. Ní dhéanfaidh an mhír seo difear do cheart an phaisinéara gearán a dhéanamh ar mhodhanna eile laistigh de na spriocanna a tugadh i gCoinbhinsiún Montréal.

5. An fhaisnéis uile a sholáthraítear de bhun an Airteagail seo, lena n-áirítear foirmeacha gearáin, beidh sí i bhformáid inrochtana agus cuirfear ar fáil í freisin do dhaoine nach n-úsáideann uirlisí digiteacha.

6. Beidh feidhm ag na hoibleagáidí faisnéise uile de bhun an Airteagail seo freisin maidir le hidirghabhálaithe, agus iompar d’aer á dhíol acu chuig, as agus laistigh den Aontas.’

4. Cuirtear isteach na hAirteagail seo a leanas:

‘Airteagal 6a

1. Aon uair a bheidh trealamh soghluaisteachta atá seiceáilte isteach nó madra cuidithe aitheanta á iompar ag aeriompróir de chuid an Aontais, áiritheoidh sé go dtabharfar an rogha do gach duine faoi mhíchumas nó gach duine a bhfuil a shoghluaisteacht

laghdaithe dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, i bhformáid inrochtana, de bhun Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal, tráth na háirithinte, ag an am céanna leis an bhfógra de bhun Airteagal 6 de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006, agus, ar a dhéanaí, nuair a thugtar an trealamh don aeriompróir agus, i gcás madra cuidithe aitheanta, tráth bordála. Sa chás sin, ní iarrfaidh aeriompróir de chuid an Aontais táille bhreise ar na paisinéirí lena mbaineann. Maidir le trealamh a scriosadh, a chuaigh amú, a ndearnadh damáiste dó nó ar cuireadh moill air, nó i gcás bás nó gortú madra cuidithe aitheanta, féadfaidh an t-aeriompróir Aontais a cheangal ar an duine faoi mhíchumas nó ar an duine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe tacú le méid an leasa sa dearbhú trí chruthúnas ar chostas athsholáthair, lena n-áirítear athsholáthar sealadach, an trealaime soghluaisteachta nó an mhadra cuidithe aitheanta, a chur ar fáil.

Agus iompar d'aer á dhíol thar ceann an aeriompróra de chuid an Aontais, tabharfaidh na hidirghabhálaithe rogha do na paisinéirí lena mbaineann dearbhú speisialta leasa a dhéanamh, i bhformáid inrochtana, de bhun Airteagal 22(2) de Choinbhinsiún Montréal, tráth na háirithinte, ag an am céanna leis an bhfógra de bhun Airteagal 6 de Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006. Tabharfar an dearbhú speisialta leasa sin faoi na coinníollacha céanna a leagtar amach sa mhír roimhe seo. Tarchuirfidh an t-idirghabhálaí an dearbhú chuig an aeriompróir de chuid an Aontais a luaithe is féidir.

2. [...]

3. I gcás scriosadh, cailliúint, damáiste nó moill i dtaca le hiompar trealaime soghluaisteachta a seiceáladh isteach, nó gortú nó bás madraí cuidithe aitheanta, beidh an t-aeriompróir de chuid an Aontais faoi dhliteanas suim a íoc nach mó í ná an tsuim a dhearbhaigh an paisinéir; ach amháin má chruthaíonn sé go bhfuil an tsuim a éilítear níos mó ná leas iarbhir an duine sa seachadadh go dtí an ceann scríbe.

4. I gcás ina bhfuil feidhm ag mír 3, agus gan dochar d'Airteagail 7, 8 agus d'Iarscríbhinn I, an ceathrú fómhír, de Rialachán Uimh. 1107/2006, déanfaidh aeriompróirí an Aontais gach iarracht réasúnta go pras chun athsholáthairí sealadacha a bhfuil gá leo láithreach a sholáthar le haghaidh trealamh soghluaisteachta seiceáilte agus réitigh shealadacha in ionad madraí cuidithe aitheanta. Ceadófar don duine faoi mhíchumas nó don duine a bhfuil a shoghluaisteacht laghdaithe an t-ionadú sealadach sin a choimeád in aisce go dtí go n-íocfar an cúiteamh dá dtagraítear i mír 3 nó go dtí go mbeidh na daoine dlítheanacha nó nádúrtha cúitithe ag aeriompróirí an Aontais as na costais a bhaineann le trealamh soghluaisteachta nó madraí cuidithe aitheanta a athsholáthar go sealadach.

5. Ní hionann mír 4 a chomhlíonadh agus dliteanas an aeriompróra Aontais a aithint.

Airteagal 6b

[...]

Airteagal 6c

[...]

Airteagal 6d

1. Gan dochar do Rialachán (CE) Uimh. 1008/2008, cuirfidh gach aeriompróir agus idirghabhálaí agus iompar d'aer chuig, as nó laistigh den Aontas á dhíol acu, an méid seo a leanas in iúl go soiléir, i bhformáid inrochtana, tráth na háirithinte, agus ar a bhfeidhmchláir mhóibíleacha agus ar a suíomh gréasáin, agus cuirfidh na haeriompróirí ar fáil freisin, arna iarraidh sin ag an aerfort (lena n-áirítear ag meaisíní seiceáil isteach féinseirbhíse):

- an lamháltas uasta bagáiste i dtéarmaí toise agus meáchain a cheadófar do phaisinéirí a iompar sa chábán agus i mbolg an aerárthaigh don aicme táillí faoi seach ar gach ceann de na heitiltí a áirítear in áirithint paisinéara,
- aon srianta ar líon na nithe a mbeadh feidhm leo laistigh de lamháltas uasta bagáiste áirithe,
- na coinníollacha faoina n-iomprófar nithe leochaileacha nó luachmhara, uirlisí ceoil, trealamh spóirt, naíchóistí agus naíshuíocháin, cuir i gcás, i gcábán na bpaisinéirí nó i mbolg lasta an aerárthaigh,
- gan dochar do mhír 1a, muirir bhreise a d'fhéadfaí a ghearradh ar bhagáiste a seiceáladh isteach agus nár seiceáladh isteach a iompar, lena n-áirítear uirlisí ceoil dá dtagraítear in Airteagal 6e,
- na cúiseanna sonracha a d'fhéadfadh bac a chur ar bhagáiste nár seiceáladh isteach a iompar sa chábán de bhun mhír 2.

1a. Gan dochar do Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006, ceadóidh aeriompróirí do phaisinéirí earra pearsanta a iompar sa chábán gan aon chostas breise.

2. I gcás nach féidir earra pearsanta dá dtagraítear i mír 1a nó bagáiste láimhe dá dtagraítear i mír 1b a iompar sa chábán ar chúiseanna sonracha, mar shampla cúiseanna sábháilteachta, cúiseanna acmhainneachta nó athrú ar an gcineál aerárthaigh ó rinneadh an áirithint, féadfaidh an t-aeriompróir an bagáiste sin nár seiceáladh isteach a iompar i mbolg an aerárthaigh, ach gan aon chostas breise a ghearradh ar an bpaisinéir.

2a. Beidh feidhm ag mír 1a agus mír 2 maidir le gach aeriompróir a imíonn ó aerfort atá lonnaithe i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir leis agus maidir le gach aeriompróir de chuid an Aontais a thagann isteach i gcríoch Ballstáit a bhfuil feidhm ag na Conarthaí maidir leis.

3. Ní dhéanann an tAirteagal seo difear do na srianta ar bhagáiste nár seiceáladh isteach arna mbunú le rialacha slándála agus sábháilteachta idirnáisiúnta agus de chuid an Aontais, ar nós Rialachán (CE) 300/2008 agus Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2015/1998 ón gCoimisiún.

Airteagal 6e

1. Tabharfaidh aeriompróir de chuid an Aontais cead do phaisinéir uirlis ceoil a iompar isteach i gcábán na bpaisinéirí in aerárthach, faoi réir rialacha slándála agus sábháilteachta infheidhme agus faoi réir shonraíochtaí agus shrianta teicniúla an aerárthaigh lena mbaineann. Glacfar le huirlisí ceoil lena n-iompar i gcábán aerárthaigh ar an gcoinníoll gur féidir na huirlisí sin a stuáil go sábháilte in urrann oiriúnach bagáiste sa chábán nó faoi shuíochán iomchuí paisinéara. Féadfaidh aeriompróir a chinneadh gur cuid den mhéid bagáiste nár seiceáladh isteach a cheadaítear do phaisinéir í uirlis ceoil agus nach féidir uirlis a iompar sa bhreis ar an mbagáiste láimhe atá ceadaithe.

2. Faoi réir rialacha slándála agus sábháilteachta infheidhme, i gcás ina bhfuil uirlis ceoil rómhór lena stuáil go sábháilte in urrann oiriúnach bagáiste sa chábán nó faoi shuíochán iomchuí paisinéara, féadfaidh aeriompróir a iarraidh go n-íocfar táille taistil eile más gá na huirlisí sin a iompar mar bhagáiste láimhe ar shuíochán eile. Ina theannta sin, d'fhéadfadh sé go mbeadh ar phaisinéirí suíocháin chónagaracha a roghnú agus a cheannach don phaisinéir agus don uirlis cheoil araon, suíochán fuinneoige don uirlis cheoil a bheidh i gceann amháin acu i gcónaí. Iomprófar uirlisí ceoil i gcuid de bholg lasta an aerárthaigh atá téite, má tá a leithéid ar fáil agus má iarrtar é, faoi réir rialacha sábháilteachta infheidhme agus faoi réir shrianta spáis agus shonraíochtaí teicniúla an aerárthaigh lena mbaineann.'

5. Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 7:

‘Airteagal 7

Faoi[n [dáta le sonrú tráth níos déanaí], déanfaidh an Coimisiún tuarascáil do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi oibriú agus faoi thorthaí an Rialacháin seo.’

6. Cuirtear Iarscríbhinn 2 a ghabhann leis an Rialachán seo in ionad na hIarscríbhinne a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 2027/97.

Airteagal 3

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh feidhm aige ón ... [2 bhliain ó dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo].

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán
